

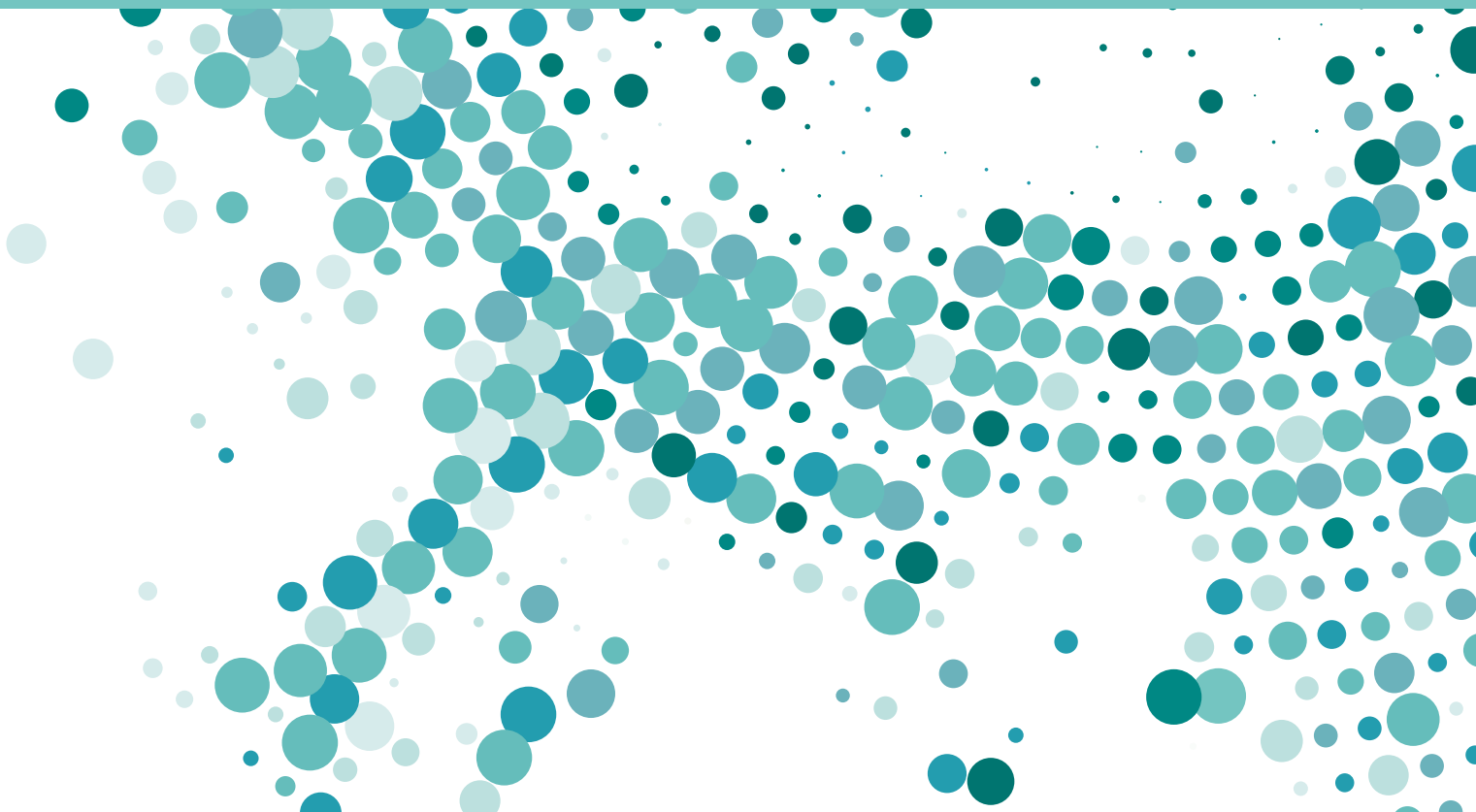

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Pelastustoimen virkapukuohje 2016

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 31/2016

Pelastusosasto

Sarjanimi ja numero 31/2016

Pelastustoimen virkapukuohje 2016

Sisäministeriö

ISBN: 978-952-324-111-4 (PDF)

Kuvat: Ossi Pietiläinen, Tanja Helminen/Pelastusopisto, SPEK,

Sami Hakala/ SKM Photo ja Suomen Palopäälystöliitto

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Tietotuki- ja julkaisuyksikkö, Anne-Marie Paakkari

Helsinki 2016

Kuvailulehti (hae kirjastosta)

Julkaisija	Sisäministeriö Pelastusosasto	21.12.2016	
Julkaisun nimi	Pelastustoimen virkapukuohje 2016		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisu 31/2016		
ISBN PDF	978-952-324-111-4	ISSN PDF	2341-8524
URN-osoite	URN:ISBN:978-952-324-111-4		
Sivumäärä	92	Kieli	suomi
Asiasanat	Pelastustoimi, pelastustoimen virkapuku, virka-asematunnus, pelastusviranomainen		
Tiivistelmä	<p>Pelastusviranomaisen on käytettävä virkatehtävissään pelastustoimen virkapukua, jollei virkatehtävän laatu tai luonne muuta edellytä. Pelastustoimen virkapuvusta ja sen käytöstä säädetään pelastuslaissa (379/2011), laissa Pelastusopistosta (607/2006) ja pelastustoimen virkapuvusta sekä pelastusviranomaisen henkilökortista annetusta sisäministeriön asetuksessa (507/2011).</p> <p>Pelastustoimen henkilöstön pukeutumisen tulee virkapukua käytettäessä olla yhtenäistä. Organisaatio, jonka henkilökunta käyttää virkapukuja, huolehtii siitä että henkilöstö käyttää virkapukua yhdenmukaisesti.</p> <p>Pelastustoimen virkapukuun kuuluva vaatetus, asusteet ja varusteet on määritelty virkapukuasetuksessa ja tarkemmin pelastustoimen virkapuvun tuotekuvausohjeessa. Tuotekuvausohjeessa on määritelty myös vaatteiden ja asusteiden materiaalit ja värit. Virkapuvussa käytettävien merkkien ja tunnusten osalta noudatetaan soveltuvin osin tuotekuvausohjeen värimäärittelyjä. Muutokset virkapukuun kuuluvien vaatteiden, asusteiden ja varusteiden malleihin vahvistetaan sisäministeriön asetuksella tai ohjeella.</p> <p>Pelastuslaitoksen muun henkilöstön, kuin pelastusviranomaisten velvollisuudesta käyttää pelastustoimen virkapukua päättää pelastuslaitos. Pelastustoimen virkapukua käytetään Pelastusopiston opetushenkilöstön virkapukuna ja Pelastusopiston opiskelijoiden opiskelijapukuna. Pelastusopiston muun henkilöstön velvollisuudesta käyttää pelastustoimen virkapukua päättää Pelastusopisto.</p> <p>Sopimuspalokunnan tai muun vapaaehtoisen palokunnan, laitospalokunnan tai teollisuuspalokunnan, sekä pelastusalan koulutus, -neuvonta, ja turvallisuusviestintätehtävissä toimivan yhdistyksen henkilöstö käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna määrätyn rajauksin.</p> <p>Tällä ohjeella annetaan pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen henkilökortista annetussa asetuksessa (507/2011) tarkoitetut tarkemmat ohjeet virkapuvun käytöstä.</p> <p>Muut tiedot: Julkaisu on saatavana PDF-tiedostona osoitteesta www.intermin.fi/julkaisut</p>		
Kustantaja	Sisäministeriö		
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet Räddningsavdelningen	21 december 2016
Publikationens titel	Anvisning om räddningsväsendets uniformer 2016	
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikation 31/2016	
ISBN PDF	978-952-324-111-4	ISSN PDF 2341-8524
URN-adress	URN:ISBN:978-952-324-111-4	
Sidantal	92	Språk finska
Nyckelord	Räddningsväsende, räddningsväsendets uniform, gradbeteckning, räddningsmyndighet	
Referat	<p>Företrädare för räddningsmyndigheterna ska i tjänsteuppdrag bära räddningsväsendets uniform, om inte uppdragets art eller natur förutsätter något annat. Räddningsväsendets uniformer och användningen av dem fastställs i räddningslagen (379/2011), lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) och inrikesministeriets förordning om räddningsväsendets uniformer och räddningsmyndigheternas identitetskort (507/2011).</p> <p>Räddningsväsendets personal ska ha en enhetlig klädsel vid användning av uniform. Den organisation vars personal bär uniform sörjer för att personalen bär enhetliga uniformer.</p> <p>Den klädsel, de beklädnadsartiklar och den utrustning som hör till räddningsväsendets uniformer fastställs i uniformförordningen och närmare i anvisningen om produktbeskrivning av räddningsväsendets uniformer. I anvisningen om produktbeskrivning fastställs även materialen och färgerna på klädseln och beklädnadsartiklarna. I fråga om de beteckningar och emblem som används med uniform iakttas i tillämpliga delar färgbestämmelserna i anvisningen om produktbeskrivning. Ändringar i modellerna på den klädsel, de beklädnadsartiklar och den utrustning som hör till uniformerna bekräftas genom förordning eller anvisning av inrikesministeriet.</p> <p>Räddningsverket beslutar om vilken skyldighet räddningsverkets övriga personal förutom räddningsmyndigheterna har att bära räddningsväsendets uniform. Räddningsväsendets uniform används som uniform för Räddningsinstitutets personal och som studerandeuniform för studerande vid Räddningsinstitutet. Räddningsinstitutet beslutar om vilken skyldighet Räddningsinstitutets övriga personal har att bära räddningsväsendets uniform.</p> <p>Räddningsväsendets uniform används med vissa begränsningar som brandkårsdräkt för personal inom avtalsbrandkårer eller andra frivilliga brandkårer, anstaltsbrandkårer eller fabriksbrandkårer och inom föreningar som är verksamma i utbildnings-, rådgivnings- och säkerhetskommunikationsuppgifter inom räddningsbranschen.</p> <p>Genom denna anvisning ges närmare anvisningar om användningen av uniformen enligt förordningen om räddningsväsendets uniformer och räddningsmyndigheternas identitetskort (507/2011).</p> <p>Övriga uppgifter: Publikationen finns i PDF-format på www.intermin.fi/publikationer.</p>	
Förläggare	Inrikesministeriet	
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior Department for Rescue Services	21 December 2016	
Title of publication	Uniform regulations in the Rescue Services 2016		
Series and publication number	Ministry of the Interior publication 31/2016		
ISBN PDF	978-952-324-111-4	ISSN (PDF)	2341-8524
Website address (URN)	URN:ISBN:978-952-324-111-4		
Pages	92	Language	Finnish
Keywords	Rescue Services, uniforms in the Rescue Services, position identification, rescue authorities		
<p>Abstract</p> <p>When carrying out official duties, rescue authorities shall wear a rescue service uniform unless the type or nature of the official duties requires otherwise. Provisions on the rescue service uniforms and their use are laid down in the Rescue Act (379/2011), the act on the Emergency Services College (607/2006) and the Ministry of the Interior decree on the rescue service uniforms and the identity card of rescue authorities (507/2011).</p> <p>The dress code must be consistent for all use of rescue service uniforms. An organisation whose personnel wear uniforms ensures that uniforms are worn in a consistent manner.</p> <p>The clothing, garments and equipment belonging to the rescue service uniforms are defined in the decree on uniforms and in more detail in the product description instructions for the rescue service uniforms. The instructions also specify the materials and colours suitable for clothing and garments. As to the insignia worn on uniforms, colour specifications in the product description instructions are complied with as appropriate. Any changes to the models in clothing, garments and equipment are confirmed by a Ministry of the Interior decree or instruction.</p> <p>The rescue department decides on whether the other personnel of the rescue department are obligated to wear a rescue service uniform. The teaching staff and students at the Emergency Services College wear the uniform, and the College decides on whether the other personnel of the Emergency Services College are obligated to wear a rescue service uniform.</p> <p>Contract fire brigade staff or other voluntary fire brigade staff, institutional fire brigades or industrial fire brigades and the staff involved in public safety communication wear the rescue service uniform as a fireman's uniform under certain limitations.</p> <p>These uniform regulations provide more detailed instructions for wearing a rescue service uniform as referred to in the decree on the rescue service uniforms and the identity card of rescue authorities (507/2011).</p> <p>Other information: The publication is available in PDF format at www.intermin.fi/julkaisut</p>			
Publisher	Ministry of the Interior		
Publication sales/ Distributed by	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

Pelastustoimen virkapukuohje 2016	8
1 Yleistä ja keskeiset säädökset	9
1.1 Pelastustoimen virkapuvun käyttö	10
2 Pelastustoimen virkapuvun asukokonaisuudet	19
2.1 Asemavaatetus	19
2.2 Toimistovaatetus	25
2.3 Vierailuvaatetus	31
2.4 Juhlavaatetus	34
3 Täydentävä vaatetus ja asusteet	41
Päähineet	42
Lippalakki, kenttälakki, pipo ja virkalakki	42
Venelakki	43
Baretti	43
4 Tarkentavia ohjeita virkapuvun käytöstä	50
Virkapuvun käyttö ulkomailla	50
Pelastustoimen virkapuvun käyttörajoitukset	50
Virkapukujen poistaminen käytöstä	50
5 Virkapuvussa käytettävät tunnukset ja merkit	51
5.1 Pelastustoimen viranomais tunnukset	51
5.2 Nimi- ja virka- asemalaatta	53
5.3 Virka- asematunnukset	54
5.4 Virkapuvun muut tunnukset	56

6	Pelastustoimen virka-asematunnukset	57
6.1	Vaakunamerkit	61
6.2	Hihatunnukset	61
6.3	Päähinemerkit	62
7	Virkapuvun tutkinto- ja erikoismerkit sekä muut käytettävät merkit	64
7.1	Tutkintomerkkejä.....	64
7.2	Erikoismerkit.....	65
8	Sopimuspalokunnan ja vapaaehtoisen palokunnan sekä laitos- ja tehdaspalokunnan henkilöstön palokuntapuku	67
9	Kunnia- ja ansiomerkit	71
10	Lähteet	75
Liitteet		76
	Liite 1. Asukokonaisuuksien kesken yhteiskäyttöiset asusteet	76
	Liite 2. Virkapukujen ja siviilivaatetuksen vastaavuus.....	76
	Liite 3. Pelastustoimen virkapuvut – yhdistelmät ja vaihtoehdot	77
	Liite 4. Virkapuvussa käytettävien tunnusten ja merkkien sijoittelu.....	78
	Liite 5. Pelastusalan järjestöjen ansiomerkit	80
	Liite 6. Sopimuspalokuntien merkit ja tunnukset.....	81
	Liite 7. Teollisuus- ja laitospalokuntien merkit ja tunnukset.....	89

Voimassaoloaika:

21.12.2016 – toistaiseksi

PELASTUSTOIMEN VIRKAPUKUOHJE 2016

Pelastustoimen virkapuvusta ja sen käytöstä säädetään pelastuslaissa (379/2011), laissa Pelastusopistosta (607/2006) ja pelastustoimen virkapuvusta sekä pelastusviranomaisen henkilökortista annetusta sisäministeriön asetuksessa (507/2011).

Pelastusviranomaisen on käytettävä virkatehtävissään pelastustoimen virkapukua, jollei virkatehtävän laatu tai luonne muuta edellytä. Pelastuslaitoksen muun henkilöstön velvollisuudesta käyttää pelastustoimen virkapukua päättää pelastuslaitos. Pelastustoimen virkapukua käytetään Pelastusopiston henkilöstön virkapukuna ja Pelastusopiston opiskelijoiden opiskelijapukuna.

Sopimuspalokunnan tai muun vapaaehtoisen palokunnan, laitospalokunnan tai teollisuuspalokunnan, sekä pelastusalan koulutus-, neuvonta- ja turvallisuusviestintätehtävissä toimivan yhdistyksen henkilöstö käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna määrättyin rajauksin.

Pelastustoimen virkapukuun kuuluva vaatetus ja asusteet on määritelty virkapukuasetuksessa ja tarkemmin pelastustoimen virkapuvun tuotekuvausohjeessa.

Sisäministeriö vahvistaa pelastustoimen virkapuvusta sekä pelastustoimen henkilökortista annetun sisäministeriön asetuksen (507/2011) 8 ja 13 §:n nojalla tarkemmat ohjeet virkapuvun käytöstä tällä pelastustoimen virkapukuohjeella.

Helsingissä 21.12.2016

Esko Koskinen
Pelastusylivohtaja

Jouni Pousi
Erityisasiantuntija

1 Yleistä ja keskeiset säädökset

Pelastustoimen virkapuvusta ja sen käytöstä säädetään pelastuslaissa (379/2011), laissa Pelastusopistosta (607/2006) ja pelastustoimen virkapuvusta sekä pelastusviranomaisen henkilökortista annetusta sisäministeriön asetuksessa (507/2011). Jäljempänä virkapukuasetus.

Pelastustoimen virkapukuun kuuluva vaatetus, asusteet ja varusteet on määritelty virkapukuasetuksessa ja tarkemmin sisäministeriön julkaisemassa pelastustoimen virkapuvun tuotekuvausohjeessa. Tuotekuvausohjeessa on määritelty vaatteiden ja asusteiden materiaalit ja värit. Virkapuvussa käytettävien merkkien ja tunnusten osalta noudatetaan soveltuvin osin tuotekuvausohjeen värimäärittelyjä. Muutokset virkapukuun kuuluvien vaatteiden ja virka-asetunnusten malleihin vahvistetaan sisäministeriön asetuksella tai ohjeella.

Pelastuslaitoksen muun henkilöstönkuin pelastusviranomaisten velvollisuudesta käyttää pelastustoimen virkapukua päättää pelastuslaitos. Pelastustoimen virkapukua käytetään Pelastusopiston opetushenkilöstön virkapukuna ja Pelastusopiston opiskelijoiden opiskelijapukuna. Pelastusopiston muun henkilöstön velvollisuudesta käyttää pelastustoimen virkapukua päättää Pelastusopisto.

Sopimuspalokunnan tai muun vapaaehtoisen palokunnan, laitospalokunnan tai teollisuuspalokunnan, sekä pelastusalan koulutus-, neuvonta, ja turvallisuusviestintätehtävissä toimivan yhdistyksen henkilöstö käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna määrätyin rajauksin.

Pelastusalan koulutus-, neuvonta ja valistustehtävissä toimivan yhdistyksen henkilöstöllä on oikeus käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna, mikäli sisäministeriö niin päättää.

Puolustusvoimien palveluksessa olevalla sotilaspalokunnan henkilöstöllä ja muulla pelastushenkilöstöllä (siviilihenkilöstö) on oikeus käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna sen mukaan, kuin puolustusvoimat päättää. Sisäministeriö ja pääesikunta sopivat erikseen puolustusvoimien pelastushenkilöstön virkapuvussa käytettävistä virka-asetunnuksista ja muista tunnuksista.

Pelastustoimen palveluksesta eläkkeelle jääneellä henkilöllä on oikeus käyttää eläkkeelle jääntihetken mukaisilla virka-asematunnuksilla varustettua virkapukua pelastustoimen yhteisöjen juhla-, edustus-, kilpailu- ja vastaavissa tilaisuuksissa sekä pelastusalan henkilöstön häissä ja hautajaisissa.

Pelastustoimessa toimivat yhteisöt käyttävät juhla-, edustus-, kilpailu- ja vastaavissa tilaisuuksissa pelastustoimen perinteiden vaalimiseksi perinnepukuja eli käytöstä poistetun malliston mukaisia virkapukuja ja palokuntapukuja. Perinnepuku ei vastaa pelastustoimen virkapukua tai palokuntapukua, eikä sen käytössä sovelleta tätä ohjetta.

Pelastustoimen virkapukuun kuuluvat vaatteet, asusteet ja varusteet on jaettu virkapukuasetuksessa neljään asukokonaisuuteen.

- Asemavaatetus
- Toimistovaatetus
- Vierailuvaatetus
- Juhlavaatetus

1.1 Pelastustoimen virkapuvun käyttö

Pelastusviranomaisen on käytettävä virkatehtävissään pelastustoimen virkapukua, jollei virkatehtävän laatu tai luonne muuta edellytä. Pelastustoimen henkilöstön pukeutumisen virkapukuun tulee olla yhtenäistä. Organisaatio, jonka henkilökunta käyttää virkapukuja, huolehtii siitä, että henkilöstö käyttää virkapukua yhdenmukaisesti.

Pelastustoimen virkapuvussa käytettävien asusteiden tulee olla puhtaita, ehjiä ja käyttäjilleen sopivia. Virkapuvun napit pidetään kiinni ja vetoketjut suljettuina. Paita pidetään housujen tai hameen kauluksen sisäpuolella. Silitettävien asusteiden tulee olla silitettyjä ja nahkajalkineiden kiillotettuja. Virkapuvun käyttäjä huolehtii muutenkin henkilökohtaisesta siisteydestään.

Virkapuvussa esiinnyttäen kohteliaasti ja huomaavaisesti, eikä virkapuvussa esiinnyttäessä käytetä huomiota herättäviä koruja, lävistyksiä, voimakasta ehostusta tai hiuslaitteita. Virkapuvussa ei esiinnytä päihtyneenä.

Virkapuvun kanssa voidaan tarvittaessa käyttää erillistä huomiotakkia tai -liiviä sekä suojakypärää, jos työtehtävä sitä edellyttää. Jollei suojakypärän käyttö ole tarpeellista, voidaan huomiotakin tai liivin kanssa käyttää asianomaiseen virkapukuun kuuluvaa päähinettä.

Pelastustoimen virkapukuun kuuluvat vaatteet, asusteet ja varusteet on jaettu sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen virkapuvusta neljään asukokonaisuuteen:

- Asemavaatetus
- Toimistovaatetus
- Vierailuvaatetus
- Juhlavaatetus

Osa asukokonaisuuteen kuuluvista vaatteista ja asusteista on yhteiskäytössä kahden tai useamman asukokonaisuuden kesken. Eri asukokonaisuuksiin kuuluvia vaatteita ja asusteita voidaan yhdistellä tämän ohjeen mukaisesti.

Täydentäviä asusteita ovat virkapuvun yhteydessä käytettäväksi määrätyt asusteet, joita ovat käsineet, vyö, sukat, kaulaliina ja kengät. Täydentävän vaatetuksen käyttöönotosta päättää oman henkilöstönsä osalta pelastuslaitos tai muu pelastustoimen virkapukuja käyttävä organisaatio.

Pelastusopiston opiskelijapuku

Pelastusopiston ammatillisessa peruskoulutuksessa ja päällystökoulutuksessa olevat opiskelijat voivat käyttää pelastustoimen virkapukuun kuuluvia asusteita opiskelijapukuna. Pelastusopisto päättää opiskelijapuvusta ja sen käytöstä.

Mikäli opiskelijapukuna käytetään pelastustoimen virkapukuun kuuluvia asusteita, tulee paitojen, puseroiden ja takkien oikeassa etuosassa olla laatta, jossa on mustalla pohjalla keltainen teksti ”Opiskelija”.

Opiskelijapuvussa ei käytetä pelastustoimen viranomais- ja virka-asematunnuksia. Virka-asematunnusten paikalla opiskelijapuvussa käytetään Pelastusopiston päättämiä vihreässä poletissa olevia opiskelijatunnuksia. Opiskelijapuvussa käytetään Pelastusopiston hihatunnusta ja päähineissä kokardia.

Pelastajaopiskelija

Alipäällystöopiskelija

AMK-palopäällystöopiskelija

Vasemmalla pelastajaopiskelija, keskellä alipäällystöopiskelija oikealla AMK-palopäällystöopiskelija

Palokuntapuvun käyttö

Pelastuslaitosten sopimuspalokuntien sekä muiden vapaaehtoisten palokuntien, laitospalokuntien ja tehdaspalokuntien henkilöstö voi käyttää tämän ohjeen mukaiseen virkapukuun kuuluvia asusteita palokuntapukuna. Mikäli palokunnan henkilöstö käyttää pelastustoimen virkapukuun kuuluvia asusteita palokuntapukuna, tulee pukujen käytössä noudattaa tätä ohjetta.

Palokuntapukuna voidaan käyttää myös aikaisemman malliston mukaisia pelastustoimen virkapukuja sekä palokunnan tai pelastustoimen järjestöjen määrittelemiä pukuja. Tämän ohjeen mukaisen virkapuvun asusteita ei saa käyttää yhdessä muiden pukujen asusteiden kanssa.

Pelastusalan yhdistysten palokuntapuvun osalta tulee noudattaa pelastuslain ja virkapukuasetuksen säännösten lisäksi pelastustoimen virkapuku- ja tuotekuvausohjetta.

Puolustusvoimien pelastushenkilöstö

Sotilasviroissa pelastustoimen tehtävissä palvelevat virkamiehet käyttävät puolustusvoimien sotilaspukuja. Pelastustoimen virkapukujen ml. palokuntapuvut käytöstä puolustusvoimissa päättää Pääesikunta. Virkapuvuissa saa käyttää vain niiden kokoonpanoihin kuuluvia sotilas- ja virkapukineita sekä erikseen vahvistettuja merkkejä ja tunnuksia.

Puolustusvoimien pelastushenkilöstön käyttämissä, tässä ohjeessa tarkoitetuissa, pelastustoimen virkapuvuissa tulee paitojen, puseroiden ja takkien oikeassa etuosassa olla nimilaatta, jossa henkilön nimen lisäksi on mustalla pohjalla keltainen teksti "PUOLUSTUSVOIMAT". Nimilaattaa ei kuitenkaan tarvitse käyttää pelastustoimen vierailu- ja juhlapuvuissa.

Puolustusvoimien ja sisäministeriön pelastustoimen virkapukineita ei saa käyttää samanaikaisesti, eikä yhdistää keskenään.

2 Pelastustoimen virkapuvun asukokonaisuudet

2.1 Asemavaatetus

Asemavaatetusta käytetään asemapalveluksessa sekä paloaseman ja viraston ulkopuolisessa palveluksessa ja koulutuksissa tehtävien niin edellyttäessä. Sammutusasujen ja muiden suojapukineiden alla voidaan käyttää asemavaatetusta pelastuslaitosten ohjeiden mukaisesti, jos asemavaatetuksen käyttö ei tehtävän luonne huomioon ottaen heikennä työturvallisuutta.

Ensihoitotehtävissä toimiessa voidaan käyttää suojahousuja asemavaatetuksen kanssa hälytysvalmiuden edellyttämällä tavalla. Sammutusasun alla käytettäväksi tarkoitettu väliasu ei ole osa virkapukukokonaisuutta, eikä sitä käytetä näkyvästi virkapuvun kanssa. Ulkohousuja käytetään yhdessä ulkotakin kanssa asukokonaisuutena tehtävien niin edellyttäessä.

Asemavaatetus

- pikee-paita
- poolopaita
- T-paita
- neule
- välitakki
- ulkotakki (lämpövuori)
- reisitaskuhousut
- ulkohousut
- sortsit
- lippalakki
- pipo (kesä- ja talvimalli)
- turkislakki

Täydentävä vaatetus ja asusteet

- baretti
- venelakki
- mustat turvakengät
- mustat varsikengät (nauhakengät)
- mustat (ei kuviolliset) sukat
- mustat käsineet
- musta vyö
- tummansininen kaulaliina

Pikee-paita, reisitaskuhousut

Poolopaita, reisitaskuhousut

Välitakki,
reisitaskuhousut

T-paita, sortsit

Ulkotakki ja
ulkohousut

2.2 Toimistovaatetus

Toimistovaatetusta käytetään toimistotyössä ja koulutuksessa sekä paloaseman ja viraston ulkopuolisessa palveluksessa tehtävän niin edellyttäessä. Toimistovaatetukseen pukeudutaan yleensä tilaisuuksissa, joissa siviilipukuiset käyttävät arkipukua.

Toimistovaatetuksena käytetään pääsääntöisesti savunsinistä toimistopaitaa. Vierailuvaatetuksen kanssa yhteiskäyttöinen valkoinen virkapaita on tarkoitettu erityisiin tilanteisiin, joissa ollaan lähinnä oman työpaikan ulkopuolella. Joukkona esiinnyttäessä pelastustoimen henkilöstö käyttää samanväristä paitaa. Toimistopuseron kanssa käytetään aina solmiota tai solmukeliinaa.

Toimisto- ja asemavaatetuksien yhteiskäyttöinen neule on toimistovaatetuksen yhteydessä tarkoitettu käytettäväksi vain omalla työpaikalla, asemavaatetuksessa neuletta voi käyttää muuallakin.

Toimistovaatetus

- toimistopaita (savunsininen)
- lyhyt- ja pitkähihainen
- virkapaita (valkoinen)
- lyhyt- ja pitkähihainen
- neule
- virkahousut
- virkahame
- toimistopusero
- lyhyt päällystakki
- kenttälakki
- turkislakki
- solmukeliina
- solmio
- ulkotakki
- ulkohousut

Toimistovaatetuksen täydentävä vaatetus ja asusteet

- baretti
- venelakki
- mustat nauhakengät
- mustat avokkaat (virkahameen kanssa)
- ihonväriset sukkahousut
- mustat varsikengät
- mustat turvakengät olosuhteiden mukaan
- mustat pitkävartiset talvisaappaat virkahameen kanssa
- mustat (ei kuviolliset) sukat
- mustat käsineet
- musta vyö
- tummansininen kaulaliina

Toimistopusero,
toimistopaita (savunsininen),
solmio, virkahousut

Neule, toimistopaita (savunsininen),
solmukeliina, virkahame

Lyhyt päällystakki,
turkislakki

Lyhyt päällystakki,
turkislakki

Virkapaita (valkoinen),
solmio, virkahousut

2.3 Vierailuvaatetus

Vierailuvaatetus on pelastustoimen henkilöstön tavanomaisissa juhlissa, edustustilaisuuksissa, vierailuilla yms. käyttämä virkavaatetus. Vierailupuvussa käytetään kunniamerkinauhoja. Pelastustoimen paraatipukuna käytetään vierailupukua suurin kunniamerkein. Paraatipuvussa kannetaan myös koulutusta ja pätevyyttä kuvaavia merkkejä.

Vierailuvaatetus on tarkoitettu juhlaan tilaisuuksiin, jossa siviilipukeutumisessa tavallisesti pukeudutaan tummaan pukuun. Vierailupuku on myös hautajaisissa ja muistotilaisuuksissa käytettävä virkapuku.

Virkatakin etuosassa vasemmalla puolella käytetään kunniamerkinauhoja, mikäli asianomaisia merkkejä on henkilölle myönnetty. Vierailuvaatetuksessa voidaan kantaa myös koulutusta tai pätevyyttä osoittavia merkkejä.

Vierailuvaatetuksessa voidaan käyttää sään tai olosuhteiden niin vaatiessa varsikenkiä tai talvisaappaita. Sisällä ulkojalkineet vaihdetaan vierailuvaatetukseen varsinaisesti kuuluviin jalkineisiin.

Vierailuvaatetus

- virkapaita, valkoinen, lyhyt- ja pitkähihainen
- virkahousut
- virkahame
- virkatakki
- solmukeliina
- solmio
- lyhyt päällystakki
- virkalakki
- turkislakki

Vierailuvaatetuksen täydentävä vaatetus ja asusteet

- mustat nauhakengät
- mustat avokkaat (virkahameen kanssa)
- mustat (ei kuviolliset) sukat
- ihonväriset sukkahousut
- musta nahkavyö
- mustat käsineet
- tummansininen kaulaliina

Vierailuvaatetus: virkatakki,
virkapaita (valkoinen),
solmukeliina, virkahame

Vierailuvaatetus: virkatakki,
virkapaita (valkoinen),
solmio, virkahousut

2.4 Juhlavaatetus

Yleistä juhlavaatetuksesta

Juhlavaatetusta käytetään ainoastaan suurissa iltajuhlissa. Miehen juhlapuku on yleensä frakki, naiset pukeutuvat pitkään hameeseen. Frakin tilalla voidaan miehen juhlapukuna käyttää myös tummaa pukua. Virkapukua käyttävät viranomaisorganisaatiot ovat vahvista-
neet erikseen juhlapukuna käytettävät asusteet.

Tumma puku tarkoittaa tummanharmaata, tummansinistä tai mustaa pukua. Tumma puku ei tarkoita suoria housuja ja irtotakkia. Kun mies pukeutuu tummaan pukuun, nainen voi käyttää päivätilaisuuksissa kevyttä jakkupukua, leninkiä, kevyttä takki-leninki-yhdistelmää tai tyylikästä housuasua. Illalla klo 18.00 jälkeen tumman puvun parina on iltapuku tilaisuuden luonteesta mukaisesti leninki, jakkupuku tai pikkumusta.

Kunniamerkkien kantamista koskevien yleisten ohjeiden mukaan juhlapuvussa kannetaan useimmiten suuria kunniamerkkejä. Vallitsevan käytännön mukaan myös tummassa puvussa voidaan käyttää suuria kunniamerkkejä. Smokissa voidaan kantaa vain pienoiskunniamerkkejä eli täysikokoisten merkkien pienoiskopioita.

Tilaisuuden järjestäjä päättää pukeutumisesta esittämällä kutsussa pukeutumistoivomuksen. Pukeutumistoivomuksessa ilmoitetaan, kannetaanko tilaisuudessa kunniamerkkejä. Kunniamerkkeinä käytetään suuria kunniamerkkejä, ellei kutsussa nimenomaisesti mainita toivomuksena kunniamerkinauhoja.

Pelastustoimen henkilöstön juhlavaatetus

Pelastustoimen henkilöstö käyttää juhlavaatetusta silloin, kun kutsussa lukee juhlapuku (frakki) tai iltapuku (smokki). Pelastustoimen juhlavaatetukseen kuuluu kaksi asukokonaisuutta, pieni juhlapuku, joka vastaa smokkia ja juhlapuku, joka vastaa frakkia.

Pelastustoimen henkilö voi omissa häissään pukeutua pelastustoimen juhlapukuun. Pelastustoimen henkilöstöön kuuluvat hääparin lähimmät avustajat ja sukulaiset voivat käyttää pelastustoimen juhlapukua. Hääpukuna käytettävään juhlapukuun ei kiinnitetä kukkalaitetta tms. virkapukuun kuulumatonta koristetta.

Pieni juhlapuku

- juhlapaita
- juhlahame
- juhlahousut
- virkatakki
- pitkä päällystakki
- virkalakki
- turkislakki
- juhlasolmukeliina, punainen
- juhlasolmio, punainen
- valkoiset käsineet
- valkoinen kaulaliina

Juhlapuku

- juhlapaita
- juhlahame
- juhlahousut
- virkatakki
- juhlayö
- pitkä päällystakki
- virkalakki
- turkislakki
- juhlasolmukeliina
- juhlasolmio
- valkoiset käsineet
- valkoinen kaulaliina

Juhlavaatetuksen täydentävä vaatetus ja asusteet

- mustat juhlakengät (nauhakengät)
- mustat juhla-avokkaat
- mustat ohuet sukat
- mustat ohuet sukkahousut
- musta vyö

Pieni juhlapuku:
virkatakki, juhlapaita,
juhlasolmukeliina (punainen),
juhlahame

Pieni juhlapuku:
virkatakki, juhlapaita,
juhlasolmio (punainen),
juhlahousut

Juhlapuku:
virkatakki, juhlapaita,
juhlasolmio (punainen),
juhlavyö, juhlahousut

Juhlapuku:
virkatakki, juhlapaita,
juhlasolmukeliina (punainen),
juhlavyö, juhlahame

3 Täydentävä vaatetus ja asusteet

Käsineet ja kaulaliina

Asema-, toimisto ja vierailuvaatetuksen kanssa käytetään tarvittaessa mustia nahkakäsineitä. Juhlavaatetukseen kuuluu valkoiset käsineet. Työtehtävien niin edellyttäessä voidaan asemavaatetuksessa käyttää myös erilaisia suoja- tai työkäsineitä.

Asema-, toimisto ja vierailuvaatetukseen yhdistetään tarvittaessa sileäkuosinen tummansininen kaulaliina (sama sininen, kuin virkatakissa). Juhlavaatetuksen yhteydessä kaulaliina on valkoinen. Kaikissa asukokonaisuuksissa kaulaliina on aina takin sisäpuolella.

Vyö

Nahkavyötä suositellaan käytettäväksi toimisto-, vierailu- ja juhlavaatetuksessa, tekstiilivyötä asemavaatetuksessa. Soljen tulee olla vyön leveyteen nähden tavanomaisen kokoinen, messingin värinen tekstiilivyössä ja muotoilultaan hillitty.

Jalkineet

Virkapuvun kanssa käytetään mustia, koristeettomia klassisia kenkiä. Perusjalkine on matalakantainen nauhallinen puolikenkä (ns. derby-malli). Asema- ja toimistovaatetuksessa voidaan käyttää tehtävien mukaisesti myös turvajalkineita.

Naiset käyttävät hameen kanssa avokkaita, korko enintään noin seitsemän senttimetriä tai ballerinoja. Talvikengät ovat pohjepituiset. Virkahousujen kanssa naiset käyttävät derby-tyyppisiä matalakantaisia nauhakenkiä, avokkaita tai varsikenkiä. Varsikenkiä ei käytetä hameen kanssa.

Kylmänä vuodenaikana tai työtehtävien niin edellyttäessä voidaan asema- ja toimistovaatetuksen kanssa käyttää virkapukuun sopivia mustia varsikenkiä. Housujen lahkeet pidetään kenkien varsien päällä.

Vierailupuvun kanssa käytetään ohutpohjaisia, mustia klassisia nauhakenkiä. Naiset käyttävät hameen kanssa mustia matalahkoja avokkaita korko enintään noin seitsemän senttimetriä.

Juhlapuvun kanssa miehillä jalkineet ovat ohutpohjaiset, mustat, klassiset nauhakengät. Naisilla juhlapuvun kanssa kengät ovat mustat avokkaat, korko enintään noin seitsemän senttimetriä. Juhlakengät voivat olla myös kiiltonahkaa sekä naisilla että miehillä, mutta koristeita ei kengissä tule olla.

Sukat

Miesten sukkien tulee olla niin pitkät, ettei istuttaessa paljas sääri tule näkyviin. Sukat ovat väriltään mustat, kuviottomat. Naiset käyttävät toimisto- ja vierailuhameen kanssa ihonvärisiä sukkahousuja. Polvi- ja nilkkasukat eivät kuulu virkavaatetukseen hameen kanssa. Juhlahameen kanssa puetaan mustat sukkahousut.

Muut varusteet ja tarvikkeet virkapuvun kanssa

Virkapukukokonaisuuksien kanssa käytettävien laukkujen, salkkujen, reppujen sateensuojien sekä vastaavien varusteiden ja tarvikkeiden tulee olla hillityn värisiä, eikä niissä saa olla suuria näkyviä logoja tai muita mainoksia.

Virkapuvun kanssa käytettävien korujen tulee olla hillittyjä ja pienehköjä. Virkapuvun kanssa voi käyttää solmionpidikettä, vihki- ja kihlasormuksia sekä tutkintosormusta. Korvakorujen tulee olla pienehköjä korvanappeja. Virkavaatteisiin ei saa kiinnittää koruja, eikä virkavaatteiden kanssa käytetä riipuksia. Virkapuvun kanssa ei käytetä virkapukuun kuulumattomia asusteita.

Päähineet

Päähineet riisutaan aina sisälle tullessa. Päähinettä voidaan pitää päässä teollisuus- ja urheiluhalleissa sekä muissa tiloissa, joissa käytetään päällysvaatteita. Kirkossa ollaan aina ilman päähinettä. Arkun kantajat laittavat päähineen päähänsä, ennen kuin arkkua lähde-
tään kantamaan.

Lippalakki, kenttälakki, pipo ja virkalakki

Asemavaatetuksessa käytetään lippalakkia ja toimistovaatetuksessa kenttälakkia. Kenttälakin sijaan voidaan myös käyttää barettia tai venelakkia pelastuslaitoksen tai viraston päätöksen mukaisesti. Venelakin käyttö tulisi rajoittaa lämpimään ja lauhaan vuodenaikaan. Asemavaatetuksen yhteydessä voidaan myös käyttää pipoa (kesä- ja talvi- malli). Vierailu- ja juhlavaatetuksessa käytetään virkalakkia ja kylmänä vuodenaikana turkislakkia. Virkalakissa voidaan kesäaikana (touko-syyskuu) käyttää valkoista päällystä pelastuslaitoksen tai viraston päätöksen mukaisesti.

Virkapuvussa päähineen käyttötapa on sama sekä naisilla että miehillä, naiset riisuvat virkapuvun päähineen vastaavissa tilanteissa kuin miehet. Virkapukuinen ei tervehdi päähinettä nostamalla, vaan viemällä käden päähineeseen.

Venelakki

Toimistovaatetuksen kanssa voidaan kenttälakin tilalla käyttää venelakkia pelastuslaitoksen tai viraston päätöksen mukaisesti. Venelakin leukanauha pidetään edessä lakin alareunan suuntaisesti. Venelakissa käytetään virka-aseman mukaista päällystön tai miehistön kokardia. Venelakki on lauhan ja lämpimän vuodenajan päähine.

Baretti

Toimistovaatetuksen kanssa voidaan kenttälakin tilalla käyttää barettia pelastuslaitoksen tai viraston päätöksen mukaisesti. Baretti on väriltään musta ja siinä on nahkareunus. Baretin lakkimerkkinä käytetään pelastuslaitoksen henkilöstöllä ja pelastusviranomaisilla pelastustoimen viranomaistunnusta.

Barettia pidetään päässä siten, että lakkimerkki asettuu vasemman silmän yläpuolelle. Reunus on suorassa otsalla noin sormenleveys kulmakarvojen yläpuolella, hiukset eivät näy etureunan alta. Päällinen kääntyy vapaasti oikealle noin korvlehden yläreunan korkeudelle. Päällistä ei paineta alas lakkimerkin takaa. Kiristysnauhojen päät eivät roiku vapaana, vaan ne työnnetään reunuksen sisään.

Pipo

Lippalakki

Kenttälakki

Virkalakki:
talviaika

Virkalakki:
kesäaika

Venelakki

Baretti

4 Tarkentavia ohjeita virkapuvun käytöstä

Virkapuvun käyttö ulkomailla

Virkapuvun käytössä ulkomailla toimitaan pelastuslaitoksen tai viraston päätöksen mukaisesti. Pelastustoimen virkapukua voidaan käyttää ulkomailla tilaisuuksissa, jossa asianomaisen maan pelastustoimen edustajat esiintyvät virkapuvuissa. Lisäksi kyseisen kohdemaan viranomaiselta tulee tarvittaessa hankkia suostumus suomalaisen pelastustoimen virkapuvun käytölle.

Pelastustoimen virkapuvun käyttörajoitukset

Pelastustoimen virkapukua, tämän ohjeen mukaista palokuntapukua tai pelastustoimen tunnuksia ei tule käyttää poliittisessa toiminnassa, kuten vaalimainoksissa, poliittiseen toimintaan liittyvissä kokoontumisissa tai mielenilmauksissa. Pelastustoimen virkapuvun tai palokuntapuvun käyttäjä voi edellä olevan estämättä pukeutua virka- tai palokuntapukuun ollessaan tilaisuuksissa virka- tai työtehtäviensä vuoksi läsnä.

Virkapukujen poistaminen käytöstä

Pelastustoimen virkapukuasetuksen mukaan pelastustoimen virkapuku, palokuntapuku ja opiskelijapuku on hävitettävä asianmukaisella tavalla, kun se poistetaan käytöstä. Virkapuvut on hävitettävä siten, etteivät ne päädy asiattomaan käyttöön. Virkapukua tai sen osia ei siirretä loppuun kuluneina muuhun vaatetuskäyttöön, vaan hävitetään asianmukaisesti.

Pelastustoimen viranomaistunnuksen ja virka-asematunnusten joutuminen asiattomaan käyttöön tulee estää. Tunnukset tulee irrottaa hävitettävistä vaatteista ja tuhoamalla ne siten, ettei niitä voi enää uudelleen käyttää.

5 Virkapuvussa käytettävät tunnukset ja merkit

Pelastustoimen virkapuvun viranomaistunnukset, virka-asetunnukset ja virkapuvussa käytettävät muut tunnukset sekä niiden sijoittaminen virkapukuun on määritelty pelastustoimen virkapukuasetuksessa ja tuotekuvausohjeessa sekä edellisiä täydentävästi tässä ohjeessa.

Pelastuslain mukaan pelastusviranomaiseksi määrättyllä henkilöllä on oltava virkatehtävissään mukana virka-aseman tunnisteeksi tarkoitettu henkilökortti. Henkilökorttia kannetaan tarvittaessa näkyvillä virkapuvussa turvakaulanauhassa tai virkapukuun kiinnitettävässä pidikkeessä.

5.1 Pelastustoimen viranomaistunnukset

Pelastustoimen viranomaistunnus on mustalla pohjalla oleva kahdeksansakarainen kullankeltainen tähtikuvio, jonka sisällä on punaisella ja mustalla pohjalla oleva kullankeltainen Feeniks-lintu. Palokuntapuvussa, opiskelijapuvussa ja puolustusvoimien pelastushenkilöstön virkapuvussa ei viranomaistunnukselle varatulla paikalla käytetä merkkejä.

Pelastustoimen viranomaistunnus kuuluu pelastuslaitosten päätoimisen henkilöstön, sisäministeriön ja aluehallintoviraston pelastusviranomaisten sekä Pelastusopiston henkilöstön virkapukuun.

Sisäministeriön pelastusosasto voi hakemuksen perusteella myöntää pelastuslaitokselle, aluehallintovirastolle ja Pelastusopistolle oikeuden käyttää pelastustoimen viranomais-tunnusta muuallakin kuin virkapuvussa. Oikeus tunnuksen käyttöön voidaan myöntää käytettäväksi esimerkiksi julkaisuissa, asiakirjoissa tai viraston lomakkeissa ja kirjekuorissa. Pelastustoimen viranomaistunnuksen muu käyttö ilman sisäministeriön pelastusosaston lupaa on kielletty.

Pelastustoimen viranomaistunnus ulkotakissa

Pelastustoimen viranomaistunnusta käytetään seuraavissa virkapuvun asusteissa 55 mm korkeana rintamerkinä tai päähinemerkinä.

Pelastustoimen viranomaistunnus 55 mm

- t-paita
- pikee-paita
- poolopaita
- neule
- välitakki
- toimistopusero
- lippalakki
- baretti
- pipo (kesä- ja talvimalli)

Pelastustoimen viranomaistunnus 220 mm

Pelastustoimen viranomaistunnusta käytetään 220 mm korkeana tekstillä: PELASTUSTOIMI-RÄDDNINGSVÄSENDET varustettuna selkämerkinä ulkotakissa.

5.2 Nimi- ja virka- asemalaatta

Virkapuvussa esiintyvän on käytettävä nimilaattaa, johon on suuraakkosin merkitty henkilön virka-asema sekä etu- ja sukunimi (tässä järjestyksessä, kahdella rivillä). Laatta on musta, tekstin väri on keltainen. Teksti voi olla kaksikielinen (teksti kolmella rivillä). Vierailu- ja juhlapuvussa ei käytetä nimi- ja virka- asemalaattaa.

Kerrosmuovilaattaa käytetään toimisto- ja virkapaidan sekä toimistopuseron oikean rintataskun läpässä niin, että laatan vasen reuna on lähellä läpän vasenta reunaa.

Brodeerattua (konekirjottua) laattaa täytetään t-paidassa, pikepaidassa, poolopaidassa, välitakissa, neuleessa ja ulkotakissa. Konekirjottu laatta kiinnitetään suoraan vaatteeseen tai vaatteessa olevaan tarrapohjaan. Konekirjatun laatan paikka on asusteen oikealla puolella (rintataskun korkeudella).

Brodeerattu nimi- ja virka- asemalaatta.

Nimi- ja virka- asemalaatta

5.3 Virka-asetatunnukset

Virka-asetatunnusten tarkoituksena on osoittaa henkilön asema ja tehtävä pelastustoimen organisaatiossa. Virka-asetatunnukset ovat osa virkapukua. Virkapukua käyttävän henkilön virka-asetatunnukset määräytyvät hänen virkanimikkeensä mukaan.

Milloin vastaavaa virkanimikettä ei ole asetuksessa mainittu, määrittää pelastuslaitos tai virasto käytettävät tunnukset vertaamalla kyseessä olevan henkilön tehtäviä ja vastuita asetuksella määriteltyjen tunnusten käyttäjien tehtäviin ja vastuisiin. Ne henkilöt, joille ei ole määrätty jäljempänä esitettyjä virka-asetatunnuksia, käyttävät tyhjiä virka-asetatunnuslaattoja ja olkapoletteissa vain vaakunamerkkejä.

Asemavaatetuksen virka-asetatunnukset ovat konekirjotut. T-paidassa, pikepaidassa, poolopaidassa, neuleessa, välitakissa ja ulkotakissa virka-asetatunnus sijoitetaan oikean hihan olkavarren tarrakiinnitteiseen laattaan.

Toimistopuseron ja virkatakin virka-asetatunnukset kiinnitetään puseron molemmilla olkapäillä oleviin olkapoletteihin. Olkapoletteissa käytetään metallisia virka-asetatunnuksia ja vaakunamerkkejä.

Toimisto- ja virkapaidassa virka-asetatunnukset ja vaakunamerkit konekirjotaan olkapolletin muotoisiin tummansinisiin n. 140 mm pitkiin polettituppiin, jotka kiinnitetään paidan molemmilla olkapäillä olevien olkapollettien päälle. Juhlapaidassa ei käytetä virka-asetatunnuksia.

Virka-asetatunnukset olkapollettissa

Lyhyessä päällystakissa on virka-asetunnuksia varten hihan suuhun 35 mm reunasta ulkosivulle kiinnitettävät mustat kuusikulmaiset hihansuun laatat (85 mm x 170 mm), joihin virka-asetunnukset konekirjotaan. Virka-asetunnukset asemoidaan suhteessa laatan keskikohtaan vastaavasti kuin asemavaatetuksen olkavarsilaatassa.

Pitkässä päällystakissa on virka-asetunnuksia varten hihansuuhun 50 mm reunasta ulkosivulle kiinnitettävät tummansiniset kuusikulmaiset hihansuun laatat (85 mm x 170 mm), joihin virka-asetunnukset konekirjotaan.

Virka-asetunnuksissa käytettävät merkit

Olkapoletissa ja olkapoletin tupessa sekä olkavarren ja hihansuun laatasta kullankeltaiset virka-asetunnamerkit ovat

- iso olkatähti
- keskikokoinen olkatähti
- pieni olkatähti
- olkapalkki

Olkapoletissa ja olkapoletin tupessa käytetään lisäksi seuraavia merkkejä

- kullankeltainen valtion leijonatunnus
- alueen pelastustoimen vaakunamerkki
- Pelastusopiston vaakunamerkki
- kullankeltainen lehvätunnus (olkalehvä)

Hihalaatoissa virka-asetunnuksina tähtien lisäksi käytetään

- kullankeltainen lehväkuvioinen kaluunanauha
- kullankeltainen kaluunanauha

5.4 Virkapuvun muut tunnukset

Pelastustoimen viranomaistunnusten ja virka-asetunnusten lisäksi pelastustoimen virkapukuun kuuluvia muita tunnuksia ovat:

- Valtion vaakunamerkki lakkilaatassa
- Alueen pelastustoimen vaakunamerkki lakkilaatassa, olkapeleeteissa ja polettitupissa.
- Sisäministeriön hihatunnus
- Aluehallintoviraston hihatunnus
- Alueen pelastustoimen hihatunnus
- Pelastusopiston hihatunnus
- Miehistön, alipäällystön ja päällystön lakkilaatta (voidaan käyttää myös palokuntapuvussa)
- Miehistön, alipäällystön ja päällystön kokardi (voidaan käyttää myös palokuntapuvussa)
- Päällystön virkalakin punosnauha (voidaan käyttää myös palokuntapuvussa)
- Lehvätunnus virkalakin lipassa (voidaan käyttää myös palokuntapuvussa)
- Alipäällystön virkalakin punosnauha (voidaan käyttää myös palokuntapuvussa)
- Miehistön virkalakin remmi (voidaan käyttää myös palokuntapuvussa)

Pelastustoimen virkapuvun tunnusten kiinnitetään eri varusteisiin pelastustoimen virkapukuohjeen, sekä pelastustoimen tuotekuvausohjeen mukaisesti.

6 Pelastustoimen virka-asetunnukset

Sisäministeriön pelastusylijohtaja

Sisäministeriön pelastusosaston yksikön päällikkö,
aluehallintoviraston pelastustoimen-
ja varautumisen vastuualueen johtaja

Alueen pelastustoimen ylin viranhaltija
(pelastusjohtaja)

Pelastusopiston rehtori

Sisäministeriön pelastusosaston hallitusneuvos, lainsäädäntöneuvos, neuvotteleva virkamies, pelastusylitarkastaja, johtava asiantuntija ja yli-insinööri. Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastualueen neuvotteleva virkamies ja pelastusylitarkastaja

Alueen pelastustoimen apulaispelastusjohtaja, pelastuspäällikkö ja vastaava viranhaltija

Pelastusopiston koulutusjohtaja

Sisäministeriön pelastusosaston erityisasiantuntija ja ylitarkastaja, aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastualueen pelastustarkastaja

Alueen pelastustoimen palopäällikkö, johtava palotarkastaja ja vastaava viranhaltija

Pelastusopiston yliopettaja sekä vastaava virkamies

Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen vastualueen apulaispelastustarkastaja

Alueen pelastustoimen apulaispalopäällikkö ja vastaava viranhaltija

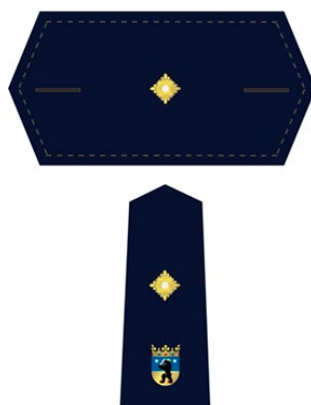
Alueen pelastustoimen palomestari, palotarkastaja ja vastaava viranhaltija

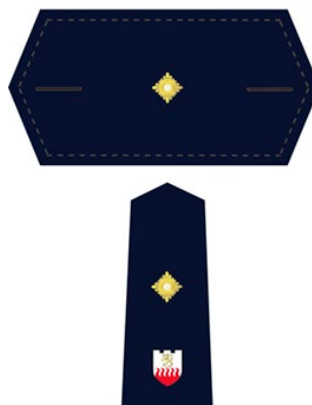
Pelastusopiston vanhempi opettaja sekä vastaava virkamies

Alueen pelastustoimen apulaispalomestari, apulaispalotarkastaja ja vastaava viranhaltija

Pelastusopiston opettaja, kalustomestari sekä vastaava virkamies

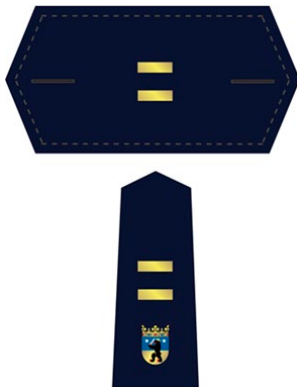
**Alueen pelastustoimen ruiskumestari,
asemamestari ja vastaava viranhaltija**

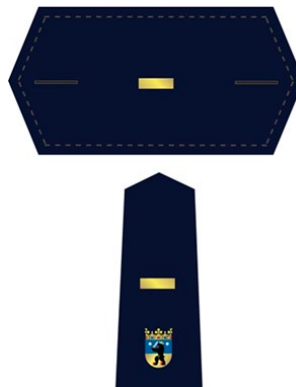
**Alueen pelastustoimen paloesimies
ja vastaava viranhaltija**

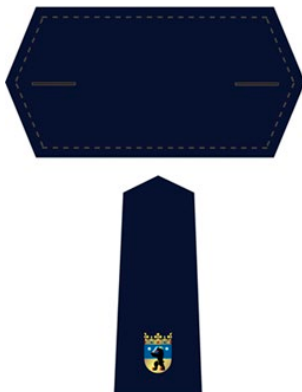
**Alueen pelastustoimen ylipalomies
ja vastaava viranhaltija**

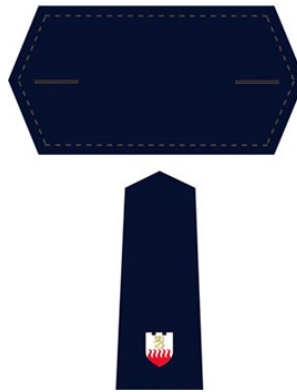
**Alueen pelastustoimen palomies,
pelastaja ja vastaava viranhaltija**

**Alueen pelastustoimen määräämä muu viran-
haltija (mm. sivutoimisen henkilöstön kelpoisuus-
vaatimuksella toimiva pelastuslaitokseen
palvelussuhteessa oleva osa-aikainen tai toimen-
pidepalkkainen sammutusmies tai vastaava)**

Pelastusopiston määräämä muu virkamies

6.1 Vaakunamerkit

Olkapoletteihin ja polettien tuppiin kiinnitettyihin virka-asematunnuksiin kuuluu alueen pelastustoimen vaakunamerkki tai Pelastusopiston vaakunamerkki metallimerkkinä olkapoleteissa tai konekirjottuna kuviona polettitupissa. Sisäministeriön pelastusosaston ja aluehallintoviraston pelastusviranomaiset käyttävät vaakunamerkin sijaan olkapoleteissa ja polettien tupissa metallista tai konekirjottua valtion leijonatunnusta. Hihalaatoissa ei käytetä vaakunamerkkejä.

Virkalakin ja turkislakin lakkilaattaan kuuluu metallinen alueen pelastustoimen vaakunamerkki tai Pelastusopiston vaakunamerkki. Sisäministeriön pelastusosaston ja aluehallintoviraston pelastusviranomaiset käyttävät lakkilaatassa vastaavaa valtion vaakunamerkkiä.

Sisäministeriön pelastusosaston ja aluehallintoviraston pelastusviranomaisten olkatunnuksissa oleva leijona kiinnitetään paikalleen niin, että kuvion etenemissuunta tulee tunnusta kantavan henkilön kulkusuunnan mukaiseksi.

6.2 Hihatunnukset

Hihatunnusta käytetään toimistopuserossa, t-paidassa, pikee-paidassa, poolopaidassa, neuleessa, välitakissa ja ulkotakissa vasemman hihan yläosassa noin 70 mm olkasauman alapuolella tai olkasauman puuttuessa vastaavassa paikassa (Hihatunnusta ei käytetä muissa kuin edellä luetelluissa asusteissa).

6.3 Päähinemerkit

Pelastustoimen viranomaistunnusta käytetään lakkimerkkinä asemavaatetukseen kuuluvassa päähineessä sekä baretissa. Kenttä- ja venelakissa käytetään tunnuksena virka-aseman mukaista päällystön ja miehistön kokardia.

- Lippalakissa käytetään lakin kuvun etuosaan keskelle kiinnitettyä 55 mm korkeaa pelastustoimen viranomaistunnusta.
- Pipoissa käytetään etuosaan (15 mm korkeudelle alareunasta) keskelle eteen kiinnitettyä 55 mm korkeaa pelastustoimen viranomaistunnusta.
- Baretissa käytetään 55 mm korkeaa pelastustoimen viranomaistunnusta, joka kiinnitetään päähineen etuosaan siten, tunnus sijoittuu baretin päässä ollessa vasemman silmän yläpuolelle.
- Kenttälakissa käytetään kuvun etuosaan keskelle puolenväliin lipan ja päällisen väliin kiinnitettävää virka-aseman mukaista kokardia.
- Venelakissa käytetään lakin etuosaan keskellä lähelle lakin päällistä kiinnitettyä virka-aseman mukaista kokardia.

Virka- ja turkislakissa käytetään virka-aseman mukaista lakkilaattaa. Lakkilaatassa on ylinä virka-aseman mukainen kokardi ja sen alapuolella asianomainen metallinen vaakunamerkki. Päällystön lakkilaattaan on lisäksi kirjottu lehvät ja ristissä olevat palokirveet.

- Turkislakissa käytetään etuosaan keskelle kiinnitettyä virka-aseman mukaista lakkilaattaa asianomaisin tunnuksin.
- Virkalakissa käytetään etuosaan keskelle kiinnitettyä virka-aseman mukais- ta lakkilaattaa asianomaisin tunnuksin.
- Virkalakin lipan yläpuolelle kiinnitetään virka-aseman mukainen punos- nauha tai kiiltonahkaremmi pienillä sivuille kiinnitetyillä palokuntanapeilla.
- Virkalakin lipassa käytetään kaksinkertaista virkalakin lehvätunnusta pelas- tustoimen virkapukuasetuksen 11§:n 1 momentin 1–6 kohdissa tarkoite- tuilla virkamiehillä ja yksinkertaista virkalakin lehvätunnusta kohdissa 7–10 tarkoitetuilla virkamiehillä.

Virkalakin ja turkislakin lakkilaatta

Päällystön lakkilaatta

Alipäällystön lakkilaatta

Miehistön lakkilaatta

Kenttälakin ja venelakin kokardi

Päällystön ja alipäällystön kokardi

Miehistön kokardi

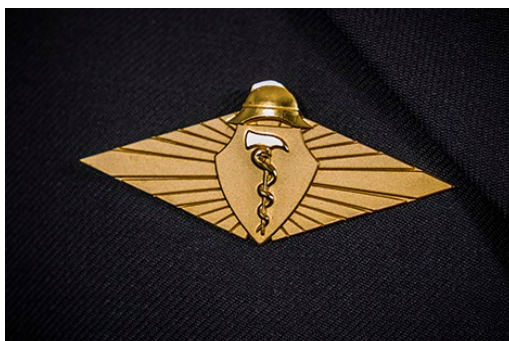
7 Virkapuvun tutkinto- ja erikoismerkit sekä muut käytettävät merkit

Pelastustoimen virkapuvussa ja palokuntapuvussa voidaan käyttää suoritettuja tutkintoja ja hankittuja pätevyysnäyttöjä osoittavia merkkejä. Kotimaisten merkkien sijaan tai niiden ohella voidaan käyttää vastaavia ulkomailla suoritetuista tutkinnon ja pätevyysnäytön osoittavia merkkejä.

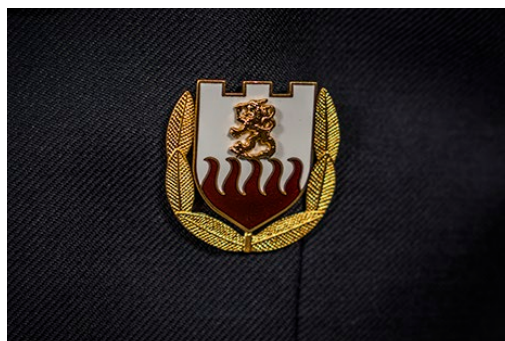
7.1 Tutkintomerkkejä

Pelastusalan oppilaitoksen tutkintomerkkejä ovat

- Pelastajamerkki
- Palomieskurssin merkki
- Alipäällystötutkinnon ja palo-esimieskurssin merkki
- Päällystötutkinnon ja palomestari-kurssin merkki
- Pelastustoimen päällystötutkinnon merkki
- Sopimuspalokuntien päällikkökurssin merkki
- Muu pelastusalan oppilaitoksessa suoritettua kurssia tai tutkinnon merkki

Pelastajamerkki

Pelastustoimen päällystötutkinnon merkki

Ylintä tutkintomerkkiä kannetaan virkatakkin rintamuksessa vasemmalla puolella kunniamerkkinauhojen alapuolella. Mikäli halutaan kantaa lisäkoulutuksesta kertovaa merkkiä, kiinnitetään se vastaavaan kohtaan oikealle puolelle.

Metallista pelastajamerkkiä voidaan kantaa virkatakissa yhtä aikaa muiden erikoismerkien kanssa. Konekirjottua pelastajamerkkiä voidaan kantaa erikoismerkien tapaan toimistopuserossa sekä poolo- pikee ja t-paidoissa.

Terveystieteiden tutkintomerkkejä voidaan käyttää pelastustoimen virkapuvussa vastaavilla paikoilla kuten pelastusalan oppilaitoksen tutkintomerkkejä.

7.2 Erikoismerkit

Virkapuvussa voidaan kantaa pelastuslaitoksen tai viraston määrittelemiä tehtäväaluetta tai osaamista kuvaavia erikoismerkkejä. Mikäli asianomaisella on useampia pätevyksiä, käytetään vain niitä erikoismerkkejä, joka kuvaavat henkilön ensisijaisia tehtäviä. Merkin suurin koko on 45 mm x 75 mm.

Pelastussukeltajamerkkiä käyttävät Pelastusopiston sukeltajakurssin suorittaneet henkilöt tai pelastuslaitoksen hyväksymän vastaavan pätevyyden omaavat henkilöt. Pelastuslaitos voi hyväksyä virkapuvussa käytettäväksi myös muita määrittelemiään pätevyysmerkkejä, esim. veneenkuljettajan erikoismerkkiä.

Virkatakissa voidaan kantaa metallimerkkiä, jolloin se kiinnitetään oikealle puolelle samalle tasolle kunniamerkkien kanssa. Brodeerattua (konekirjottua) erikoismerkkiä käytetään asema- ja toimistovaatetuksessa. Merkki kiinnitetään asemavaatetuksessa välittömästi nimi- ja virka-asekalaan alle, toimistopuserossa oikean rintataskun yläpuolelle. Toimisto- ja virkapaidoissa sekä päällysvaatteissa ei käytetä erikoismerkkejä.

Brodeerattu pelastus-sukeltajamerkki

Pelastus-sukeltajanmerkin sijoittaminen T-paitaan

Henkilökohtainen tunnus

Asemavaatetuksessa käytettävä konekirjottu merkki, joka yksilöi vaateen käyttäjän. Tunnukseen on kirjottu henkilön vakanssi-numero tai muu henkilöä yksilöivä tieto. Tunnusta käytetään asemavaatetuksen paidoissa ja takissa sekä neuleessa oikeassa hihassa noin 5 cm virka-asetunnuksen alapuolella. Reisitaskuhousuissa ja shortseissa tunnusta käytetään vasemman reisitaskun yläpuolella lähellä taskun etureunaa.

Henkilökohtaisen tunnuksen koko on noin 30 mm x 30–50 mm, kirjainkoko määräytyy tunnuksen merkkimäärä mukaan, jonka ei tulisi ylittää neljää merkkiä. Henkilökohtainen tunnus on täydentävä merkki ja sen käyttöönotosta päättää asianomainen pelastustoimen organisaatio.

Kansallistunnus

Kansainvälisessä toiminnassa ulkomailla voidaan organisaation päätöksen mukaisesti käyttää kansallisuustunnukseksi t-paidan, pikee-paidan, poolopaidan, välitakin, ulkotakin, toimistopuseron tai virkatakkin vasemman olkavarren yläosassa noin 25 mm x 40 mm kokoista Suomen lippua. Kansallistunnusta ei käytetä kotimaassa. Kansallisuustunnusta käyttäessä hihatunnus sijoitetaan tavanomaista alemmaksi ja kansallisuustunnus kiinnitetään noin 20 mm hihatunnuksen yläpuolelle. Virkatakissa kansallisuustunnus sijoitetaan n. 70 mm olkasauman alapuolelle. Kansallistunnus voi asemavaatetuksessa olla tarra-kiinnitteinen.

8 Sopimuspalokunnan ja vapaaehtoisen palokunnan sekä laitos- ja tehdaspalokunnan henkilöstön palokuntapuku

Pelastustoimen sopimuspalokuntien sekä muiden vapaaehtoisten palokuntien, laitospalokuntien ja tehdaspalokuntien henkilöstö voi käyttää tämän ohjeen mukaiseen virkapukuun kuuluvia asusteita palokuntapukuna. Mikäli palokunnan henkilöstö käyttää pelastustoimen virkapukuun kuuluvia asusteita palokuntapukuna, tulee pukujen käytössä noudattaa tätä ohjetta.

Palokuntapukuna voidaan käyttää myös aikaisemman malliston mukaisia pelastustoimen virkapukuja sekä palokunnan tai pelastustoimen järjestöjen määrittelemiä pukuja. Tämän ohjeen mukaisen virkapuvun asusteita ei saa käyttää yhdessä muiden pukujen asusteiden kanssa.

8.1 Palokuntapuvun merkit ja tunnukset

Palokuntapuvun paitojen, puseroiden ja takkien oikeassa etuosassa tulee olla musta-pohjainen nimilaatta, johon on punaisella merkitty henkilön etu- ja sukunimi ja jokin seuraavista kyseistä palokuntaa kuvaavista teksteistä:

- Sopimuspalokunta
- Vapaaehtoinen palokunta
- Tehdaspalokunta
- Laitospalokunta
- Pelastustoimessa toimivan yhdistyksen nimi

Miesten ja
naisten
sopimus-
palokunnan
juhlapuvut

Brodeerattu sopimuspalokunnan nimilaatta

Palokuntapuvussa voidaan käyttää virkapukuasetuksessa ja sen nojalla tässä ohjeessa palokuntapukuun määriteltyjä tunnuksia. Perinteisesti palokuntapuvussa kannettuja merkkejä ja tunnuksia voidaan edelleen käyttää, mikäli niiden käyttö ei ole ristiriidassa virkapukuasetuksen ja tämän ohjeen kanssa.

Virkapukuasetuksessa määritellyistä tunnuksista palokuntapuvussa voidaan käyttää miehistön, alipäällystön ja päällystön lakkilaattaa, kokardeja sekä virkalakin punosnauhoja ja remmiä.

Palokuntapuvun muiden tunnusten tulee selkeästi erottua viranomaistunnuksista, virka-asematunnuksista ja muista virkapukuasetuksella määritellyistä viranomaisen käyttöön tarkoitetuista tunnuksista.

Palokuntapuvun hihatunnuksena voidaan käyttää viranomaisten hihamerkeistä eroavaa palokunnan itse määrittelemää hihatunnusta. Virka-asematunnusten paikalla palokuntapuvussa voidaan käyttää yhteisesti määriteltyjä tunnuksia, jotka eroavat selkeästi virka-asematunnuksista.

Pelastustoimen viranomaistunnuksille varatulla paikalla ei palokuntapuvussa saa käyttää mitään tunnuksia tai merkkejä. Edellä olevan estämättä voidaan lippalakkiin, pipoon tai barettiin kiinnittää järjestön, palokunnan tai laitoksen tunnus, jos se poikkeaa viranomais-tunnuksesta muotonsa ja värinsä puolesta niin, että sekaantumisen vaaraa ei ole.

Asemavaatetuksen etuosassa oikealla puolella nimilaatan alapuolella sekä toimistovaatetuksen etuosassa oikealla taskun yläpuolella voidaan käyttää palokunnan tai pelastustoimen alan järjestöjen määrittelemiä merkkejä, jotka kuvaavat tehtäväaluetta tai erityisosamista.

Vierailu- ja juhlavaatetuksessa voidaan kantaa suoritettuja tutkintoja ja hankittuja pätevyksiä osoittavaa metallimerkkiä, jolloin se kiinnitetään oikealle puolelle samalle tasolle kunniamerkkien kanssa. Vierailu- ja juhlavaatetuksen kanssa ei käytetä nimilaattaa.

Palokuntapuvussa voidaan kantaa koulutus-, kunnia- ja ansiomerkkejä sekä vapaaehtoistoiminnassa ansaittuja harrastus- ja vuosimerkkejä kunniamerkkien käytöstä annettujen ohjeiden mukaisesti.

9 Kunnia- ja ansiomerkit

9.1 Kunniamerkkien käytöstä

Kunniamerkkejä kannetaan yleisesti juhlapuvussa, joka on siviilihenkilöillä frakki ja virkapukuja käyttävillä henkilöillä asianomaisia virkapukuja koskevissa säädöksissä ja ohjeissa määritelty juhlapuku. Kunniamerkkejä voidaan kantaa kutsussa esitetyn mukaisesti myös tummassa puvussa.

Pelastustoimen juhlapuvussa kannetaan suuria kunniamerkkejä ja pienessä juhlapuvussa kannetaan kunniamerkkinauhoja. Pelastustoimen pienessä juhlapuvussa voidaan käyttää myös pienoiskunniamerkkejä kunniamerkkinauhon sijaan, jos tilaisuuden järjestäjä on kutsussa esittänyt toivomuksen pienoiskunniamerkkien käytöstä.

Pelastusalan järjestöjen, kuntien ja muiden yhteisöjen myöntämät ansiomerkit ovat epävirallisia kunniamerkkejä ja niitä kannetaan yleensä vain alan tilaisuuksissa. Näitä kunniamerkkejä kannetaan aina virallisten merkkien jäljessä.

Pelastustoimen vierailupuvussa käytetään kunniamerkkinauhoja. Vierailuvaatetusta voidaan käyttää myös paraatipukuna, jolloin vierailupuvussa käytetään kunniamerkkinauhon sijaan suuria kunniamerkkejä.

Pelastustoimen virkapuvussa kannetaan tilanteen niin edellyttäessä koti- ja ulkomaisia ansio- ja kunniamerkkejä. Virallisten ansiomerkkien lisäksi voidaan kantaa tilanteesta riippuen pelastusalan ja kuntien omia ansiomerkkejä. Kunnia- ja ansiomerkkien on oltava kannikkeessa samanpituisia ja korkeudeltaan noin 10 cm.

Nauhassa kannettavat kunniamerkit kiinnitetään virkatakkin rintamukseen vasemmalle puolelle, puoliväliin kauluksen alakäännettä. Kunniamerkkinauhoja kannetaan vastaavassa paikassa. Kunniamerkit eivät saa jäädä edes osittain kauluskäänteen alle, vaan pitkä kunniamerkkirivi kiinnitetään siten, että se tulee käänteen päälle.

9.2 Suuret kunniamerkit

Suurilla kunniamerkeillä tarkoitetaan kunnia- tai ansiomerkkiä alkuperäisessä muodossaan ja koossaan nauhoineen ja varsinaisine ansiomerkkeineen. Suuria kunniamerkkejä kannetaan vierailu-, paraati- tai juhlapuvussa tilaisuuden järjestäjän toivomuksen mukaisesti.

Jos kunniamerkkejä on enemmän kuin yksi, ne kiinnitetään sopivaan kannikkeeseen arvojärjestyksessä. Merkkien nauhat kiinnitetään kannikkeeseen niin, että merkkien alareuna tulee samalla tasolle. Nauhassa kannettavat kunniamerkit tulevat aina samalle vaakariville tarvittaessa limittäin niin, että arvokkain on lähinnä vartalon keskiviivaa ja sen nauha päällimmäisenä.

Kunnia- ja ansiomerkkien järjestys on yleensä seuraava

- Virallisten kotimaisten ritarikuntien antamat kunniamerkit
- Virallisten valtionhallinnon antamat kunniamerkit
- Valtakunnallisten järjestöjen myöntämät ansiomerkit
- Alueellisten järjestöjen myöntämät ansiomerkit
- Kuntien ja paikallisten järjestöjen myöntämät ansiomerkit

Vakiintuneen tavan mukaan ulkomaisia ansiomerkkejä kannetaan kotimaisten merkkien jäljessä. Kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioista saatuja ansio- ja muistomerkkejä voidaan kantaa kaikkien suomalaisten kunnia- ja ansiomerkkien jäljessä. Ulkomaiset merkit järjestetään maiden ranskankielisten nimien mukaiseen aakkosjärjestykseen.

Kunniamerkkien keskinäisestä arvojärjestyksestä tarkempia tietoja saa ritarikuntien kansliasta (www.ritarikunnat.fi)

Suurten kunniamerkkien yhteydessä kannetaan pelastustoimen virkapuvussa yleensä myös täysikokoisia nauhattomia kunniamerkkejä, palvelusansiomerkkiä sekä tutkinto-, kurssi- ja pätevyysmerkkejä.

9.3 Kunniamerkinauhat

Kunniamerkinauhat ovat kunniamerkkien nauhoista koottuja nauhalaattoja eli nauhatunnuksia, joka valmistetaan pingottamalla pala kunniamerkin nauhaa sopivan 10 mm korkean nauhan levyisen taustan päälle. Nauhatunnuksia voi olla enintään neljä rinnakkain. Jos kunniamerkkejä on useampia, järjestetään nauhat useampaan riviin. Rivit liitetään toisiinsa kokonaisuudeksi, jotta kiinnittäminen olisi helpompaa.

Kunniamerkinauhojen yhteydessä pelastustoimen virkapuvussa kannetaan yleensä myös palvelusansiomerkkiä sekä tutkinto-, kurssi- ja pätevyysmerkkejä.

Kunniamerkinauhoja kannetaan vierailupuvussa ja pienessä juhlapuvussa, jollei tilaisuuden luonteesta tai kutsusta muuta johdu.

Pelastustoimen pienessä juhlapuvussa voidaan käyttää myös pienoiskunniamerkkejä kunniamerkinauhojen sijaan, jos tilaisuuden järjestäjä on kutsussa esittänyt toivomuksen pienoiskunniamerkkien käytöstä.

Pienoiskunniamerkkien ja rintakunniamerkkien kiinnittämisestä laataan hoitaa Sotainvalidien Veljesliiton kunniamerkipalvelu (www.sotainvalidit.fi).

9.4 Ilman nauhaa kannettavat kunniamerkit ja palvelusansiomerkit

Eräät kunniamerkit on valmistettu kannettavaksi ilman nauhaa, esimerkkinä valtion, kunta-alan ja elinkeinoelämän järjestöjen palvelusansiomerkit.

Valtio, kunta-ala sekä elinkeinoelämän järjestöt jakavat palvelusansiomerkkejä pitkästä palveluksesta. Ansiomerkki on yleensä nauharuusuke, jonka päällä on metallitunnus. Näistä ansiomerkeistä ei valmisteta nauhalaattoja. Ansiomerkin mukana mahdollisesti seuraavaa pienoismerkkiä ei käytetä virkapuvussa.

Valtion palvelusansiomerkin paikka on virkatakin rinnassa vasemmalla puolella välittömästi muiden kunniamerkkien tai nauhatunnusten yläpuolella. Muilta organisaatioilta saatua palvelusansiomerkkiä kannetaan välittömästi nauhassa kannettavien kunniamerkkien tai nauhatunnusten alapuolella. Jos sama organisaatio on myöntänyt henkilölle useamman palvelusansiomerkin, kannetaan niistä vain viimeksi saatua.

Muiden ilman nauhaa kannettavien kunniamerkkien kohdalla pyritään noudattamaan myöntäjän ohjetta merkin kantamisesta virkapuvussa.

10 Lähteet

Parviainen Mervi. 2015 (1.painos). Pidetään kiinni etiketistä. Suomen Palopäälystöliitto. Helsinki
Sisäministeriön asetus pelastustoimen virkapuvusta sekä pelastusviranomaisen henkilökortista 507/2011
Suomen Pelastusalan keskusjärjestö SPEK. 2013 (toinen päivitetty painos, versio 1.0) Oppaita palokuntalaiselle. Palokuntien merkit.
Suomen Pelastusalan keskusjärjestö SPEK. 2014. Oppaita palokuntalaiselle. Palokuntalaisen pukuohje.
Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikunnat. 2013. Kunniamerkkien käyttö siviilipuvussa. Helsinki

Liitteet

Liite 1. Asukokonaisuuksien kesken yhteiskäyttöiset asusteet

Varuste	Asemavaatetus	Toimistovaatetus	Vierailuvaatetus	Juhlavaatetus
Neule	kyllä	kyllä	ei	ei
Virkapaita	ei	kyllä	kyllä	ei
Virkatakki	ei	ei	kyllä	kyllä
Solmio/solmukeliina	ei	kyllä	kyllä	ei
Ulkotakki/ulkohousut	kyllä	kyllä	ei	ei
Venelakki, baretti	kyllä	kyllä	ei	ei
Turkislakki	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä

Liite 2. Virkapukujen ja siviilivaatetuksen vastaavuus

Virkapuku	Siviilivaatetus
Toimistovaatetus	Arkipuku
Vierailuvaatetus	Tummapuku
Paraatipuku	Tummapuku, suuret kunniamerkit
Pieni juhlapuku	Smokki
Juhlapuku	Frakki

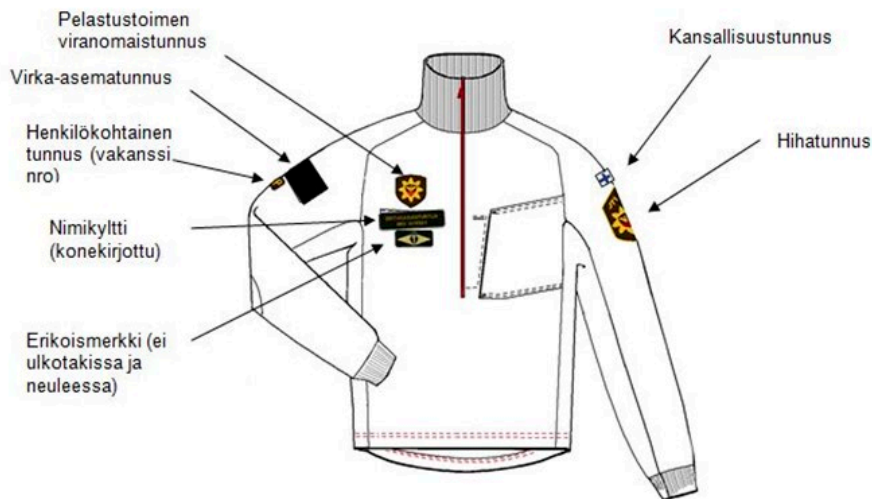
Liite 3. Pelastustoimen virkapuvut – yhdistelmät ja vaihtoehdot

	asemavaatetus	toimistovaatetus	vierailuvaatetus	pieni juhlapuku	juhlapuku
Päähine	<ul style="list-style-type: none"> Lippalakki Pipo Turkislakki Venelakki Baretti 	<ul style="list-style-type: none"> Kenttälakki Turkislakki Venelakki Baretti 	<ul style="list-style-type: none"> Virkalakki Turkislakki 	<ul style="list-style-type: none"> Virkalakki Turkislakki 	<ul style="list-style-type: none"> Virkalakki Turkislakki
Pusero/ takki	<ul style="list-style-type: none"> Välitakki Neule 	<ul style="list-style-type: none"> Toimistopusero Neule 	<ul style="list-style-type: none"> Virkatakki (M/N) 	<ul style="list-style-type: none"> Virkatakki (M/N) 	<ul style="list-style-type: none"> Virkatakki (M/N)
Housut/ hame	<ul style="list-style-type: none"> Reisitaskuhousut 	<ul style="list-style-type: none"> Virkahousut (M/N) Virkahame (N) 	<ul style="list-style-type: none"> Virkahousut (M/N) Virkahame (N) 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlahousut (M) Juhlahame (N) 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlahousut (M) Juhlahame (N)
Paita	<ul style="list-style-type: none"> Pikee-paita Poolopaita T-paita 	<ul style="list-style-type: none"> Toimistopaita Ph/Lh (M/N) Virkapaita Ph/Lh (M/N) 	<ul style="list-style-type: none"> Virkapaita, Pitkähihainen (M/N) 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlapaita (M/N) 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlapaita (M/N)
Päällysvaate	<ul style="list-style-type: none"> Ulkotakki Ulkohousut 	<ul style="list-style-type: none"> Lyhyt Päällystakki (M/N) Ulkotakki Ulkohousut 	<ul style="list-style-type: none"> Lyhyt Päällystakki (M/N) 	<ul style="list-style-type: none"> Pitkä Päällystakki (M/N) 	<ul style="list-style-type: none"> Pitkä Päällystakki (M/N)
Asusteet	<ul style="list-style-type: none"> Musta vyö Mustat nahkahansikkaat Mustat sukat Tummansininen kaulaliina 	<ul style="list-style-type: none"> Tummansininen Solmio (M) Tummansininen Solmukeliina (N) Musta Vyö Mustat Nahkakäsineet Mustat Sukat Ihonväriset Sukkahousut (N) Tummansininen Kaulaliina 	<ul style="list-style-type: none"> Tummansininen Solmio (M) Tummansininen Solmukeliina (N) Musta Vyö Mustat Nahkakäsineet Mustat Sukat Ihonväriset Sukkahousut (N) Tummansininen Kaulaliina 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlasolmio (M) Juhlasolmukeliina (N) Musta Vyö Mustat Nahkakäsineet Mustat Sukat Mustat Sukkahousut (N) Valkea Kaulaliina 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlasolmio (M) Juhlasolmukeliina (N) Juhlavyö Musta Vyö Valkeat Käsineet Mustat Sukat Mustat Sukkahousut (N) Valkea Kaulaliina
Jalkineet	<ul style="list-style-type: none"> Turvakengät Varsikengät 	<ul style="list-style-type: none"> Nauhakengät Avokkaat (N) Talvisaapikkaat (N) Varsikengät Turvakengät 	<ul style="list-style-type: none"> Nauhakengät Avokkaat (N) 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlakengät (M) Juhla-Avokkaat (N) 	<ul style="list-style-type: none"> Juhlakengät (M) Juhla-Avokkaat (N)
Tunnukset/ merkit	<ul style="list-style-type: none"> Virka-asematunnukset olkavarsilaatassa Hihatunnus Viranomais-tunnus Nimilaatta (omeltu) Tutkinto- ja/tai erikoismerkki (omeltu) 	<ul style="list-style-type: none"> Virka-asematunnukset olkapeleiteissa Hihatunnus Viranomais-tunnus Nimilaatta (muovi) Tutkinto- ja/tai erikoismerkki (omeltu) 	<ul style="list-style-type: none"> Virka-asematunnukset olkapeleiteissa (lyhyessä päällystakissa hihalaatoissa) Koulutusmerkit (metalliset) Tutkinto- ja/tai erikoismerkki (metallinen) Ansiomerkinauhut 	<ul style="list-style-type: none"> Virka-asematunnukset olkapeleiteissa (päällystakissa hihalaatoissa) Kunnia-/ansio-merkinauha-laatat Tutkinto- ja/tai erikoismerkki (metallinen) 	<ul style="list-style-type: none"> Virka-asematunnukset olkapeleiteissa (päällystakissa hihalaatoissa) Kunnia-/ansio-merkit Tutkinto- ja/tai erikoismerkki (metallinen)

Liite 4. Virkapuvussa käytettävien tunnusten ja merkkin sijoittelu

Pelastustoimen virkapuvusta sekä pelastusviranomaisen henkilökortista annetusta sisäministeriön asetuksessa (507/2011) määritellään, mitä merkkejä ja tunnuksia virkapukuun kuuluvissa varusteissa käytetään ja mihin ne kiinnitetään. Virkapuvussa käytetään vain asetuksessa ja ohjeessa määriteltyjä merkkejä ja tunnuksia.

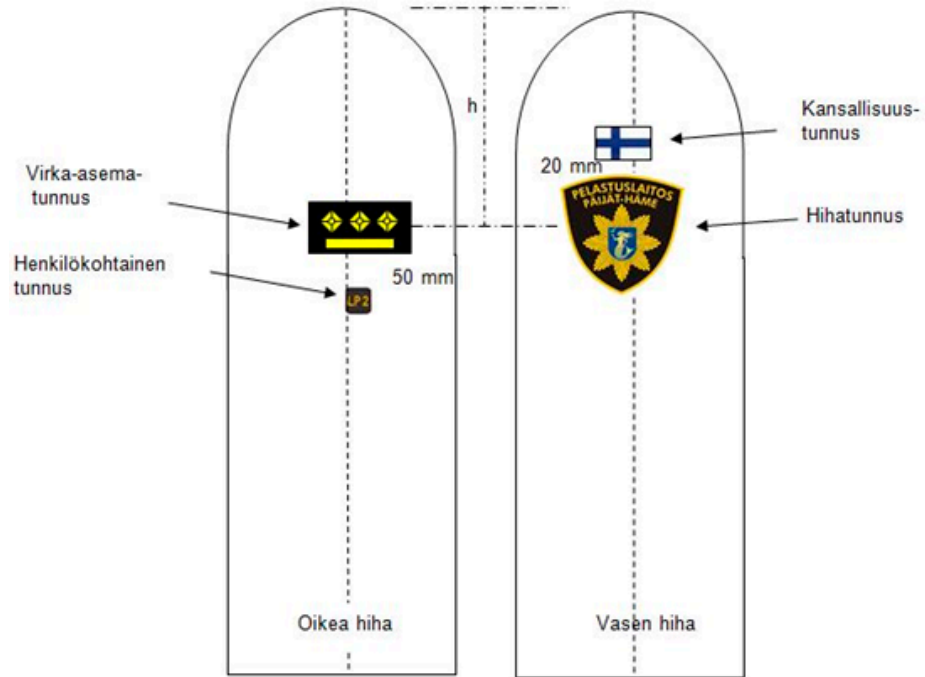
Asemavaatetus

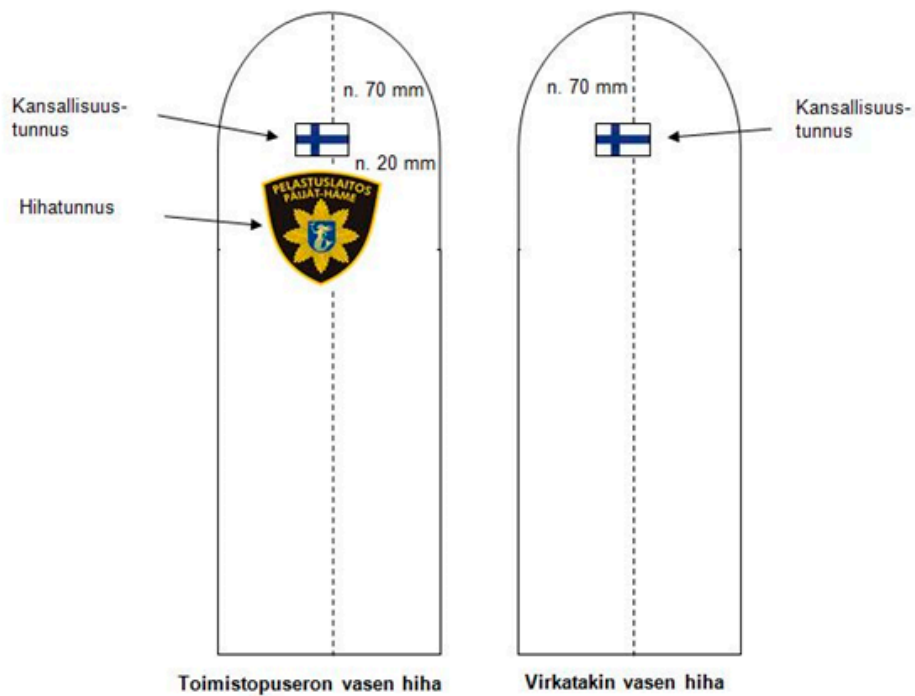
Toimistovaatetus

Asemavaatetuksen hihatunnukset

Virkatakin ja toimistopuseron vasen hiha kansainvälisessä toiminnassa ulkomailla.

Liite 5. Pelastusalan järjestöjen ansiomerkit

Suomen Palontorjuntaliitto ry, Palokuntien keskusliitto (ei enää toiminnassa, merkkejä ei enää jaeta)

- Erikoisansioristi
- Ansioristi
- Ansiomitali

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry (SPEK)

- 1 lk:n erikoisansioristi
- Erityisansioristi
- 1 lk:n ansioristi
- Ansioristi
- 1 lk:n ansiomitali
- Ansiomitali

Suomen Palopäällystöliitto ry SPPL

- Suurristi
- Tuliristi
- Erityisansioristi
- Ansioristi
- Ansiomitali

Suomen Väestönsuojelujärjestö ry (ei enää toiminnassa, merkkejä ei jaeta)

- Ansioristi

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry SSPL

- Kultainen ansiomitali
- Hopeinen ansiomitali
- Pronssinen ansiomitali

Aiemmin Suomen Palontorjuntaliiton ja nykyisen Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön myöntämien harrastusmerkkien ylimmät, nauhassa kannettavat luokat sijoitetaan yleensä kantojärjestyksessä viimeiseksi kotimaiseksi ansiomerkitiksi.

Ansioimerkkien soljet ja lisätunnukset

Eräitä edellä mainituista ansiomerkeistä voidaan myöntää soljella. Paloristi voidaan myöntää myös vaara- tai erikoistunnuksen kera. Suomen Palontorjuntaliiton ansioristit ja -mitali myönnettiin vaara- tai erikoisvaaratunnuksen kera. Soljella tai lisätunnuksella myönnetty huomionosoitus katsotaan vastaavaa perusansiomerkkiä arvokkaammaksi.

Liite 6. Sopimuspalokuntien merkit ja tunnukset

Suositus vapaaehtoispalokuntien ja niiden järjestöjen tunnuksista

Suositus vapaaehtoispalokuntien ja niiden järjestöjen tunnuksista on hyväksytty Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön hallituksen kokouksessa 24.8.2009. Palokuntanuorten ohjaajien hihamerkkiohje on hyväksytty valtakunnallisen palokuntanuorisotyötoimikunnan kokouksessa 20.11.2004. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö suosittelee tämän ohjeen noudattamista kaikissa maamme palokunnissa ja palokuntayhteisöissä. Opas on jaettu kaikkiin Suomen palokuntiin joulun alla 2009.

Suosituksessa on määritetty toisaalta perinteistä palokunta-asemaa osoittavat tunnukset ja toisaalta järjestöhallinnollista tehtävää osoittavat tunnukset. Molempien näiden ryhmien tunnuksia käytetään yhdessä. Tämän suosituksen mukaisia tunnuksia ei kuitenkaan käytetä yhdessä viranomaistunnuksien kanssa. Jos yhteisö niin päättää, voivat yhteisön jäsenet tai toimihenkilöt käyttää yhteisön omaa tunnusta silloin, kun olkaepoletissa ei ole muita tunnuksia, tai erikoistapauksissa (palokunnan kunniapäällikkö tai kunniapuheenjohtaja) myöhemmin määritetyn mukaisesti. Siltä osin kuin henkilö toimii monessa eri järjestötehtävässä hän käyttää ainoastaan korkeinta järjestöasemaa osoittavaa tunnusta.

Suosituksen mukaiset tunnukset kiinnitetään palokuntapuvun tai vastaavan kumpaankin olkaepolettiin. Tunnuksia käytetään harkinnan mukaan myös puvun kanssa käytetyn paidan vastaavissa kohdissa. Päälystakissa ja vastaavissa tunnukset kiinnitetään sitä varten muodostettuun, käsivarren alemmalla puoliskolla kannettavaan hihalaattaan siten, että palokunta-asemaa osoittavat tunnukset ovat hihaan nähden poikittaisessa suunnassa vierekkäin, ja järjestöhallinnollista tehtävää osoittavat tunnukset sijaitsevat palokunta-asemaa osoittavien tunnuksien alapuolella.

Muissa alan järjestöissä kuten poikkeusolojen varautumiseen liittyvissä vapaaehtoisjärjestöissä voidaan tässä ohjeessa mainittuja tunnuksia käyttää palokuntapuvussa soveltuvien osien ja ohjeessa kuvattuja periaatteita noudattaen sen mukaan kuin kukin yhteisö päättää, jolloin asianomaisen erikoisalan (kuten väestönsuojelu tai koira) lisätunnuksena voi olla oikeaan hihaan, olkavarren keskikorkeudelle kiinnitetty kankainen erikoismerkki.

Päähinamerkkien osalta noudatetaan mitä SM:n asetuksen 507/2011 §:ssä 12 on säädetty seuraavasti soveltaen:

- päällystö käyttää päällystön lakin laattaa
- alipäällystö käyttää alipäällystön lakin laattaa
- miehistö käyttää pelastustoimen kokardia

Kaikki henkilöstöryhmät käyttävät päähineessä yhteisön omaa vaakunaa, taikka kunnan vaakunaa siinä laajuudessa kuin palokunnan kotikunta on antanut siihen suostumuksensa, taikka muuten alueen vaakuna.

Palokunnan päällikkö ja kunniapäällikkö käyttää lippalakissa leukahihnan korvaavaa kultaista punosta.

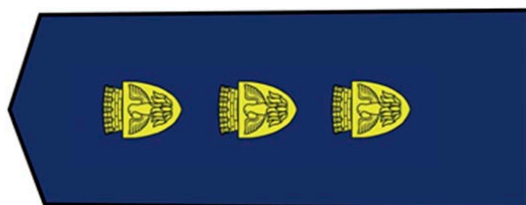
Palokunnan hallinnossa toimivat käyttävät päähineessä päällystön, alipäällystön tai miehistön laatat palokunta-arvonsa mukaisesti, kuitenkin niin, että palokunnan oman harkinnan mukaisesti puheenjohtaja voi käyttää myös päällystön laattaa. Järjestöissä toimihenkilöt käyttävät lakin laattoja sen mukaan kuin järjestö on itse päättänyt.

Vapaaehtoispalokunnan päällistö

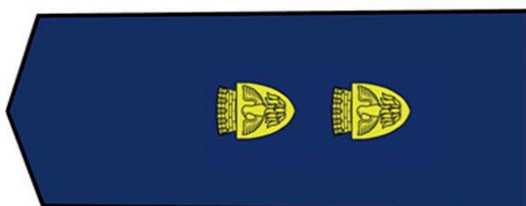
Vapaaehtoispalokunnan päällistö käyttää olkaepolettiin suunnassa hihasta kaulaan päin peräkkäin kiinnitettyjä Phoenix-aiheisia kullanvärisiä vaakunalaattoja (leveys 13,5 mm ja kokonaiskorkeus 17,5 mm) seuraavasti:

Palokunnan päällikkö; kolme laattaa. Erikseen nimetty hälytysosaston päällikkö, palokunnan sisäisen hierarkian mukaisesti kaksi tai yksi laattaa

Palokunnan kunniapäälliköksi kutsuttu käyttää palokunnan päällikön tunnuksia ja mahdollisesti lisäksi palokunnan omaa merkkiä, joka silloin sijoittuu olkaepoletissa lähimmäksi hihaa. Vastaavaa periaatetta sovelletaan muidenkin kunniavakanssien osalta.

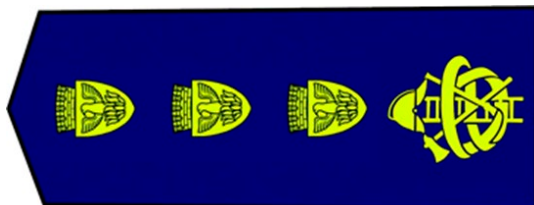
Palokunnan päällikkö

Palokunnan varapäällikkö ja koulutuspäällikkö

Osastonjohtaja, mukaan lukien nais- ja nuoris-osastot

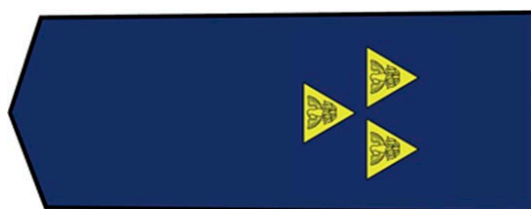
Palokunnan kunniapäällikkö

Vapaaehtoispalokunnan alipäällystö

Vapaaehtoispalokunnan alipäällystö käyttää Phoenix-aiheisia tasasivuisia kolmiotunnuksia (sivun pituus 14 mm) kiinnitettynä olkaepolettiin siten, että kärki osoittaa kohti hihaa seuraavasti:

Toiminnan vastuuhenkilö (kuten asema-, tai kalustovastaava), samoin kuin erikseen nimetty yksikönjohtaja: kolme kolmiota, joista kaksi alinta on rinnakkain ja ylin kolmio näiden yläpuolella symmetrisesti keskellä.

Vastuuhenkilön varamies (sijainen), kaksi kolmiota rinnakkain ja muu nimetty vastuuhenkilö (kuten paineilmalaitteestaava tms.) yksi kolmio.

Toiminnan vastuuhenkilö,
erikseen nimetty yksikönjohtaja

Varavastaava/ vastuuhenkilö

Muu nimetty vastuuhenkilö

Vapaaehtoispalokunnan hallinnolliset tehtävät

Vapaaehtoispalokuntayhdistyksen (mukaan lukien toimenpidepalkkaisen palokunnan palomiesyhdistyksen) hallinnon tehtävässä toimiva käyttää hihaan liittyvää olkaepoletin reunaa pitkin n. 5 millimetrin etäisyyden päässä reunasta rinnakkain kiinnitettyjä kullankärsäisiä 6-sakaraisia teräväkärkisiä tähtiä (poikittaisten kärkien väli n. 11 mm, kärkiparin suuntautuessa poikittain olkaepoletin hihaan rajoittuvaan reunaan nähden) seuraavasti:

Palokuntayhdistyksen puheenjohtaja: kolme tähteä. Palokuntayhdistyksen varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja tai muu nimenkirjoittaja: kaksi tähteä. Palokuntayhdistyksen hallituksen jäsen tai varajäsen: yksi tähti. Jos hallinnossa toimiva samalla kuuluu myös palokunnan päällystöön tai alipäällystöön hän käyttää sekä palokunta-asemaa että hallinnollista tehtävää osoittavat tunnuksat (esimerkki: apulaismestari, joka samalla on palokuntayhdistyksen puheenjohtaja).

Palokunnan kunniapuheenjohtajaksi kutsuttu käyttää puheenjohtajan tunnuksia, ja mahdollisesti lisäksi palokunnan omaa merkkiä, joka silloin sijoittuu olkapolettissa puheenjohtajan tunnuksien yläpuolelle). Vastaavaa periaatetta sovelletaan muidenkin kunniavakansien osalta

Palokuntayhdistyksen puheenjohtaja

Palokuntayhdistyksen varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja tai muu nimenkirjoittaja

Palokuntayhdistyksen hallituksen jäsen tai varajäsen

Palokuntayhdistyksen puheenjohtaja

Palokuntayhdistyksen kunniapuheenjohtaja

Valtakunnalliset järjestötehtävät

Palokuntapuvussa voi valtakunnallisen tason järjestötehtävissä toimiva käyttää aluetason 8-sakaraisia tähtitunnuksia vastaavalla tavalla noin 10 mm etäisyyden päässä reunasta sijoitettuna, sekä näiden alapuolelle olkapoletin hihaan rajoittuvaa reunaa pitkin olkapoletin ylitse ulottuvaa kultaista punosta, jonka leveys on noin 5 mm (esim. valtakunnallisen järjestön toiminnanjohtaja, joka on samalla palokunnanpäällikkö). Vastaavaa periaatetta sovelletaan kunniavakanssien osalta.

Alueellisen palokuntajärjestön hallinnolliset tehtävät

Palokuntapuvussa voi alueellisen palokuntajärjestön kuten pelastusliiton, palokuntien valitseman neuvottelukunnan, useamman palokunnan yhteisen alueellisen yhdistyksen tai vastaavan hallinnon tehtävässä toimiva samoin kuin tällaisen järjestön toimihenkilö käyttää hihaan liittyvää olkapoletin reunaa pitkin n. 5 mm etäisyyden päässä reunasta rinnakkain kiinnitettyjä kullavärisiä 8-sakaraisia pyöreäkärkisiä tähtiä (poikittaisten kärkien väli n. 12 mm, kärkiparin suuntautuessa poikittain olkapoletin hihaan rajoittuvaan reunaan nähden) seuraavasti:

Järjestön puheenjohtaja, toiminnanjohtaja, toimitusjohtaja: kolme tähteä. Järjestön varapuheenjohtaja, nimenkirjoittaja, päällikkötason toimihenkilö, pysyvän toimielimen puheenjohtaja: kaksi tähteä. Järjestön hallituksen jäsen, muu nimetty vastuuhenkilö, jaoksen tai toimikunnan jäsen sekä näiden vastaava varajäsen: yksi tähti. Järjestötunnuksia ei käytetä yhdessä viranomaisasemaa osoittavien tunnuksien kanssa.

Järjestön puheenjohtaja, toiminnanjohtaja,
toimitusjohtaja

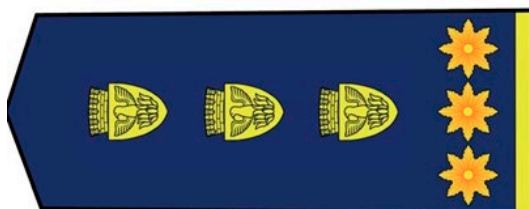
Järjestön varapuheenjohtaja, nimenkirjoittaja,
päällikkötason toimihenkilö, pysyvän toimielimen
puheenjohtaja

Järjestön hallituksen jäsen, muu nimetty
vastuuhenkilö, jaoksen tai toimikunnan jäsen
sekä näiden vastaava varajäsen: yksi tähti

Apulaismestari, joka on samalla alue-
neuvottelukunnan jäsen

Valtakunnallisen järjestön toiminnanjohtaja,
joka on samalla palokunnan päällikkö

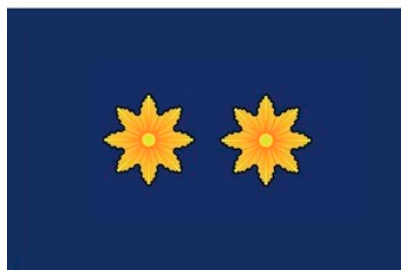
Palokuntanaisten merkit

Palokuntanaisten merkit sijoitetaan ensisijaisesti olkapolettiin. Pukumallista riippuen, palokuntanaiset käyttävät hihaan likimain käsivarren puoleen väliin rinnakkain sijoitettuja yllä mainittuja 6-sakaraisia tähtiä, aluetasolla yllä mainittuja 8-sakaraisia tähtiä ja valtakunnan tasolla 8-sakaraisia tähtiä sekä niiden alla 45 mm pitkää ja 5 mm leveää kultaista punosta seuraavasti:

Puheenjohtaja: kolme tähteä palokuntataso: koulutusvastaava: kaksi tähteä. Nimetty tehtävävastaava (sihteeri, emäntä tai vastaava): 1 tähti. Vastaavaa periaatetta sovelletaan kunniavakanssien osalta.

Palokuntayhdistyksen puheenjohtaja.
(Palokuntanaisten hihassa käytettävä merkki)

Alueellisen järjestön koulutusvastaava.
(Palokuntanaisten hihassa käytettävä merkki)

Valtakunnallisen järjestön tehtävävastaava,
sihteeri, emäntä tai vastaava. (Palokuntanaisten hihassa käytettävä merkki)

Liite 7. Teollisuus- ja laitospalokuntien merkit ja tunnukset

Teollisuuspalomies

Olkavarsilaatta

Hihalaatta

Olkapoletti

Teollisuuspaloesimies

Olkavarsilaatta

Hihalaatta

Olkapoletti

Teollisuuspalopäällikkö

Olkavarsilaatta

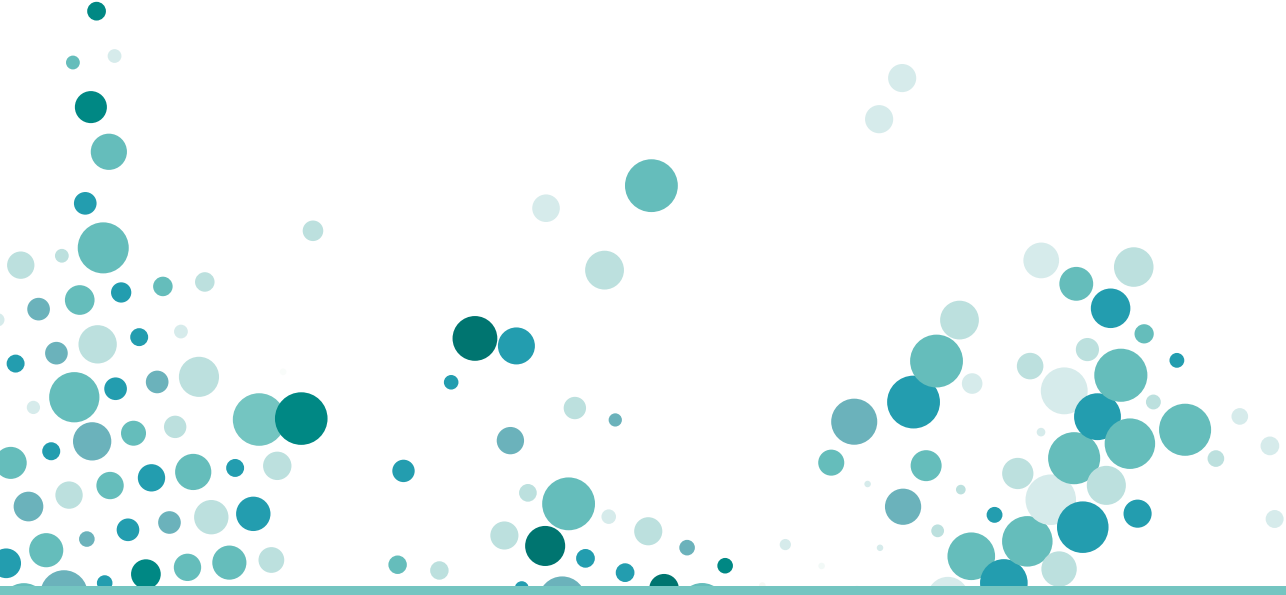

Hihalaatta

Olkapoletti

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET